УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. №
Гос. книжная палата УзССР
4 МАР 1983 ОПИСАНО

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 76 (18.553). • Якшанба, 1983 йил 3 апрель • Баҳоси 3 тийин.

ТАЖРИБАКОРЛАР МИНБАРИ

ЕРНИ ҚАДРЛАНГ

ҲАР БИР ҚАРИЧ ЕР ҲИСОБДА БЎЛСИН

уватлар, муваққат суғориш шохобчалари, кераксиз йўл-йўлкаларни йўқотиб, уларга ҳам барака уруғи қадайлик

Ер — халқ бойлиги, давлат мулки. Деҳқончилик, хусусан пахтачиликнинг асосий манбаи ҳам ердир. Биз, пахтакор деҳқонларнинг бош вазифамиз фойдаланиб келинаётган ерларни тўла сақлаб қолиш билан бирга, уни кенгайтириш, унумдорлигини ошириш, ҳосилдорликни кўтаришдан иборатдир. Кўпчилик хўжаликларда ерни кенгайтириш имкониятлари бор. Имконияти йўқ хўжаликлар ҳам оз эмас. Ҳамма жойда, биринчи навбатда экин майдонларини кенгайтириш имконияти бўлмаган хўжаликларда мавжуд ернинг ҳар қаричидан омилкорлик билан фойдаланмоғимиз, сарф-харажат қайтимини, ҳосилдорликни ошириш, ялпи миқдорни, сортни яхшилаш йўли билан кескин кўпайтирмоғимиз керак.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари асосида колхозларда коллектив пудрат, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг нарядсиз системаси жорий этиляпти. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорида таъкидланганидек, коллектив пудратнинг бундай формаси ер, сув, материал-техника ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга, энг юқори пировард натижага эришишга ғоят кўп даражада ёрдам беради.

Ер эъзозлашни ёқтиради, ўзига эътибор ва ғамхўрлик талаб қилади. Ҳосил миқдори ва сифати ҳар гектар ерга сарфланган меҳнат, техника кучи, сув ва ўғитларга боғлиқ бўлади. Пахтакорларимиз нечоғли астойдил ишлаб, пешона терини кўп тўксалар, ҳосилдорлик шунча кўтарилади. Лекин ер эгасизликни сира ёқтирмайди. Ҳар қаричини меҳр билан эъзозлаган деҳқонларга ўз бойликларини сахийлик билан туҳфа этаверади.

Бизнинг колхозчи-деҳқонларимиз бу борада нималар қиляптилар? Пировард натижалар қандай бўляпти? Ўтган йили 1954 гектар ерда ғўза ўстирдик. Гектаридан 40 центнердан хирмон кўтардик. Давлатга пахта сотиш плани 107 процент бажарилди. Дон, сабзавот, мева ва бошқа турдаги маҳсулотлар тайёрлаш планлари ортиғи билан адо этилди. Гўшт, сут, тухум ... етиштиришни кескин кўпайтирдик. Партиямиз, халқимизнинг олдида юзимиз ёруғ бўлди. Буларнинг ҳаммаси она-ер саховатидир!

Ўн биринчи беш йилликнинг ўзаги бўлмиш 1983 йилда нималар қилмоқчимиз? Пахта майдони бултургича қолади. Юқорида айтганимдек, янги ер ўзлаштириш имконияти йўқ. Лекин ҳосилдорликни гектар ҳисобига 5 центнер кўтариб, 45 центнерга етказамиз. Давлатга мажбуриятимиз бўйича 8.800 тонна «оқ олтин» сотамиз. Бошқа хил қишлоқ хўжалик ва чорва маҳсулотларини ҳам кескин кўпайтирамиз.

Ҳосилдорлик қандай манбалар ҳисобига оширилади? Гектарларнинг тўла бўлишини таъминлаймиз. Бир супра жойнинг ўрнини ҳам бўш қолдирмай чигит экамиз. Ҳар гектар ерда қаторлар, уялар сони тўлиқ бўлади. Уватлар, муваққат суғориш шохобчалари, кераксиз йўл-йўлкаларни йўқотиб, дарахтларнинг остини ҳам юмшатиб, барака уруғи қадаймиз. Ниҳолларни чигит суви бермасдан текис ва соғлом ундириб оламиз. Ғўза парваришини дақиқалар сайин кучайтирамиз. М. Ўрмонов, Ў. Худойбердиев, О. Жўраев, Т. Қодировлар бошлиқ бригадаларимиз гектаридан 50 центнер ва ундан кўпроқ «оқ олтин» етиштириш учун кураш бошладилар.

Мен 44 йилдан буён колхоз раиси бўлиб ишлаяпман. Баъзи хўжаликларда юз бераётган камчиликларни ошкора айтиб ўтмоқчиман. Пахта майдонларининг бир қисми қурилишларга ажратиляпти. Лекин унинг ўрнини тўлдириш чоралари кўрилмаётир. Тракторлар айлана олмайдиган анчагина ерларга, карталарнинг бурчаклари, йўллар, суғориш иншоотларининг қирғоқлари, дарахтларнинг остига чигит экилмаяпти. Оқибатда бир қисм ер бекор ётипти.

Илгари тракторлар айлана олмайдиган ерларга от қўшиб ишлатиладиган сеялкаларда чигит экилар эди. Менимча, бу усулни яна қўлламоғимиз керак. Токи, ҳар бир звено, бригада, бўлим, колхоз ва совхозда гектарлар тўла бўлсин! Гектарларнинг тўла бўлиши ҳосилнинг юқори бўлишига замин демакдир. Чигит экиш тобора қизитилаётган шу кунларда бунга алоҳида эътибор бермоғимиз керак.

Механизаторлар, бригада бошлиқларидан қаттиқ масъулият талаб қилмоғимиз лозим. Масалан, бизда И. Жамбилдинов, Р. Абдурахимов, Қ. Сайфутдинов каби уста механизаторларимиз чигит экишни аъло даражада ўтказдилар. Шунга қарамай, сифат комиссияси аъзолари ҳар бир карта, ҳатто қаторни синчиклаб кўздан кечириб чиқдилар. Барака уруғи қадалмаган бир парча ер қолмаганига тўла ишонч ҳосил қилганларидан кейингина тегишли ҳужжатларга қўл қўйиб, картага «сифат белгиси» бердилар.

Уруғлик чигит сарфига алоҳида эътибор бермоғимиз лозим. Кўпинча экиш пайтида тозаланиб сараланган, дориланган чигитни белгиланган нормадан ортиқ экамиз-да, кейинчалик уруғлик етишмай ностандарт уруғни экишга мажбур бўламиз. Оқибатда ниҳоллар текис униб чиқмайди. Ола чиққан жойларга қўшимча уруғ қадашга мажбур бўлинади. Демоқчиманки, агрономлар чигит сарфи устида қаттиқ назорат ўрнатмоқлари, ҳар гектар майдонга қанча ва қайси нав чигит экилиши олдиндан аниқ белгилаб бермоқлари зарур. Ғўза тупларининг бир хил қалинликда бўлишини таъминлаш агрономлар, бригада бошлиқлари ва механизаторларнинг шарафли бурчидир. Чигитни уяларга белгиланган миқдорда ташлаш билан ягана ўтказишга ҳожат қолдирмаган бўламиз, тежамкорликни кучайтирамиз.

Чигит экиш билан бир вақтда бажариладиган ишлар кўп. Жумладан, чигит билан бирга ҳар гектар ер ҳисобига 12-15 тонна яхши тайёрланган минерал, асосан органик ўғитлар солиш талаб этилади. Сабаби, ўғитлар қоришмаси тупроқ қатламида намни сақлаб қолиш, чигитнинг барвақт ва соғлом униб чиқишига, барқ уриб ўсишига ёрдам беради. Кейинчалик ўсиш, ривожланишини тезлаштиради. Биринчи озиқлантиришни ҳам қўшиб ҳисобланганда гектар ҳисобига 25-30 тонна органик ўғитлар солиш эртаги ва мўл пахта олишнинг асосий шартидир. Ҳамма жойда шунга риоя қилмоғимиз лозим. Норма бўйича ўғитлар қоришмаси солмасдан чигит экишга йўл қўймайлик!

Бу йил пахтачиликда «Тошкент технологияси» кенг қўлланилади. Унинг туб негизини барча дала ишларини қисқа муддатларда, юксак агротехника даражасида ўтказиш ташкил этади. Шунга қатъий риоя қилган ҳолда ҳамма жойда чигит экишни узоғи билан беш-етти иш кунида сифатли қилиб ўтказмоғимиз керак. Бунинг учун ҳар бир экипаж составининг учун конкрет графиклар белгиламоғимиз, унинг ижросини мунтазам кузатиб бормоғимиз, қўшимча техника воситаларини дала ишларига тўла сафарбар этмоғимиз даркор. Айни кезда механизаторларга дала бошида техника хизмати кўрсатиш учун кўчма устахоналар фаолиятини кучайтирмоғимиз, уларни малакали механиклар, слесарлар, токарлар билан мустаҳкамламоғимиз даркор. Токи, ҳар бир экипаж тўла қувват билан ишласин! Шунда графиклар ўз вақтида муваффақиятли бажарилади.

Пахтакорларимиз катта синов даврига кирдилар. Барча майдонларга чигитнинг эрта ва сифатли экилиши, гектарлар тўла бўлишининг таъминланиши пахтадан рекорд ҳосил олишнинг гарантиясидир. Бунёдкорлик меҳнати билан шунга эришайлик!

Абдусамат ТИЛЛАБОЕВ,
Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

БЕШ ЙИЛЛИК МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

● СИРДАРЁ механизациялашган кўчма колоннасининг қурувчиларидан бир группаси социалистик мусобақага қўшилиб, катта меҳнат ғалабасини қўлга киритди. Колоннанинг Владимир Кячков, Николай Кириенко, Владимир Смирнов, Виктор Радько, Николай Скеленин ва Мемед Муродасилов сингари илғорлари беш йиллик топшириқни бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Уларнинг ҳар бири ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажариш ташаббуси билан чиққан республикадаги ўн беш илғор ишчининг ташаббусига қўшилиб улкан маррани эгаллади. Улар ҳозир ҳар куни смена топшириғини икки баравардан ҳам ошириб адо этмоқдалар.

ЯНГИ КОМПЛЕКС

● НАВОИЙ районидаги «Нарпай» совхозида яна 400 бош сигирга мўлжалланган молхона, озуқа цехи, хлорелла ишлаб чиқарувчи қурилма ва бошқа ёрдамчи бинолар фойдаланишга топширилди. Совхозда ҳозир ҳар бош қорамол бир кеча-кундузда пландаги 650 грамм ўрнига 700 граммдан семиртирилмоқда. Хўжаликда мустаҳкам озуқа базаси яратилганлиги туфайли ана шундай ютуқларга эришилаётир.

ШОЛИКОРЛАР УЧУН

● «КАРАКАЛПАКИРСОВХОЗСТРОЙ» территориал бошқармасининг ирригаторлари шоли экиш учун мўлжалланган тўрт минг гектар қўриқ ерни ўзлаштирдилар. Янги майдонлар Қўнғирот районидаги «Равшан» совхозининг шоликорларига топширилди. Ўзлаштирилган майдонларда узунлиги қарийб 100 километрлик суғориш системаси ётқизилди. Ҳозир совхоз ишчилари далаларга органик ўғит олиб чиқиш ишини тугалладилар. Улар ҳар гектар ердан камида 50 центнердан шоли олишни мўлжалламоқдалар.

МУВАФФАҚИЯТЛИ РЕЙСЛАР

● НАМАНГАНДАГИ 2523-автоколоннада кейинги пайтларда машиналар ремонти бир ярим баравар тезлаштирилди. Корхона ремонт базасини реконструкция қилиш натижасида ана шундай натижага эришилди. Устахоналар серунум металл қирқиш ускуналари билан жиҳозланди, узелларни синовдан ўтказадиган моторларни, ёқилғи ва электр системаларини созлайдиган стендлар ўрнатилди.

СЕЯЛКАЛАР ИШГА ТУШДИ

ЧИГИТ ЭКИЛАЁТГАН ДАЛАЛАРДАН РЕПОРТАЖ

Баҳор эшик қоқиши билан каттадан-кичик ҳамма далага отланди. Моторларнинг гувиллаши, трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик механизмларининг шовқин-сурони қиш уйқусидаги кўҳна ва поёнсиз Замонбобо массивини уйғотиб юборди. Шўри ювилиб, экишга ҳозирланган кенг далаларга дастлаб беда, маккажўхори, арпа экадиган сеялкалар кириб келди. Озуқабоп экинлар билан бир вақтда картошка, карам сингари экинлар экилди.

Эндиликда Замонбобо массиви ҳаётида кунда бир янгилик, кунда бир ўзгариш... Сабзавот экадиган агрегатлардан сўнг, куни кеча чигит экадиган сеялкалар тиркалган тракторлар далаларга киритилди. Деҳқонлар бу кунни орзиқиб кутишган эди.

Ҳар йилдагидек бу йил ҳам Ленин номли колхоз пахтакорлари чигит экишни биринчи бўлиб бошлашди. Бу бежиз эмас, албатта. Хўжалик заршунослари кейинги йилларда юксак уюшқоқлик ва тадбиркорлик кўрсатиб ишлаб, пахта тайёрлаш план ва мажбуриятларини сурункасига биринчи навбатда бажаришга эришмоқдалар. Ўтган йил ҳосилдорлик гектарига 45 центнерни ташкил этди. Бу пландагидан 7 центнер кўп демакдир. Бу йил улар 50 центнерлик марра учун кураш байроғини баланд кўтаришган. Колхоз чўлқуварлари ана шу курашда олдинги сафларда боришяпти. Улар Замонбобо массивидан 300 гектардан кўпроқ ер очиб мўл-кўл «оқ олтин» етиштиришяпти.

Колхоз раиси, бош агроном, бош инженер ва бригадир бороналаб, моладан чиқарилган теп-текис 36 гектарли картага тушишди. Улар ерни чигит экишга қандай тайёрланганлигини кўздан кечиришди. Тупроқ қумлоқ ва майин бўлгани туфайли улар ортидан чуқур-чуқур излар ҳосил бўларди. Одатда, қоракўллик деҳқонлар ернинг экишга тайёр эканлигини билиш учун мола босилган жойдан бир сиқим тупроқ олиб, сепиб юборишади. Агар тупроқ тариқдай майин сочилса экишга рухсат беришади. Бу сафар ҳам шу тарзда ишонч ҳосил қилингач, чигит экишга старт берилди. Бригадир Р. Сирожевнинг буйруғи билан механизатор Аҳаджов Жавҳаров экиш агрегати тиркалган трактор ўриндиғига ўтириб, моторни ўт олдирди. Сеялкачи Пўлат Ганжиев ҳам ўз ўрнини эгаллади. Шу фурсатда сеялкага уруғ етказиб берувчи Барно Улугова ва Олмахон Ганжиевалар чаққонлик кўрсатишди. Сеялка бир силкиниб, ўрнидан қўзғалди ва ортидан бир текисда тўртта чуқур из қолдириб, олдинга юра кетди.

Биринчи агрегат кетидан механизатор Саноқул Бердиев, сеялкачи Очил Каримовлар бошқараётган экипаж ҳам ишга тушиб кетди. Шу тариқа колхозда ипатоволиклар методи асосида чигит экишга киришилди. Шу куни кечгача бригада даласида 23 гектар ерга сифатли қилиб барака уруғи қадалди. Ҳар иккала агрегат аъзолари ҳам ўзларининг кунлик нормаларини ошириб адо этишди. Орадан бир кун ўтгач Р. Сирожев бошлиқ бригада билан қўшни бўлган Жуманазар Олимов ва Идиқул Болтаев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ҳам чигит экиш бошлаб юборилди.

Раззоқ Сирожев бошлиқ бригада пахтакорларининг чўлдан ўзлаштирилган янги ерлардан юқори ҳосил олиш тажрибаси ҳам, айниқса, диққатга сазовор. Улар ўз ер ва сув шароитларини ҳисобга олиб, кейинги икки йилдан буён нуқул «Октябрь-60» навли сувсизликка, вилт касаллигига чидамли пахта чигитини экиб келишади. Ўтган йили бригадада ана шу нав экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил олинган бўлса, бу йил 55 центнерлик марра учун курашилятпти. Раззоқ ака кўп йиллардан бери бригадага етакчилик қилади. Унинг кўксини пахта етиштиришдаги шавкатли хизматлари учун берилган Ленин ордени, Октябрь Революцияси ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари безаб турибди.

Бугунги кунда Р. Сирожев бошлиқ бригада коллективининг тажриба ва ташаббуси бутун колхоз деҳқонларининг мулкига айланган. Эндиликда ерга ер қўшмаётган бирорта бригадани топиш қийин. «Октябрь-60» нави эса бошқа бир неча колхозларда ҳам кенг экиляпти. Чигит экишни юксак агротехника қоидалари асосида ташкил этиб, суръатга суръат қўшаётган Қоракўл районидаги Ленин номли колхозда бугун-эрта сеялкалар сонини 17 тага етказиш, экиш-тикиш ишларини узоғи билан 10 иш кунида якунлашга қарор қилинди.

Бухоро воҳасининг ҳамма гўшасида деҳқон баҳори қанот қоқмоқда. Далаларда меҳнат нашидаси тобора авжга миняпти. Қоровулбозор, Варахша, Қутчи массивларида ташкил этилган хўжаликларда ҳам биринкетин чигит экишга киришилмоқда.

Аҳдига вафодор, мардимайдон Бухоро пахтакорлари бу йил она-Ватанга 500 минг тонна аъло сифатли «оқ олтин», шу жумладан 26 минг тонна қимматбаҳо ипак пахта армуғон этиш, ялпи ҳосилнинг 340 минг тоннасини машиналар билан териб олишга қатъий бел боғлашган.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

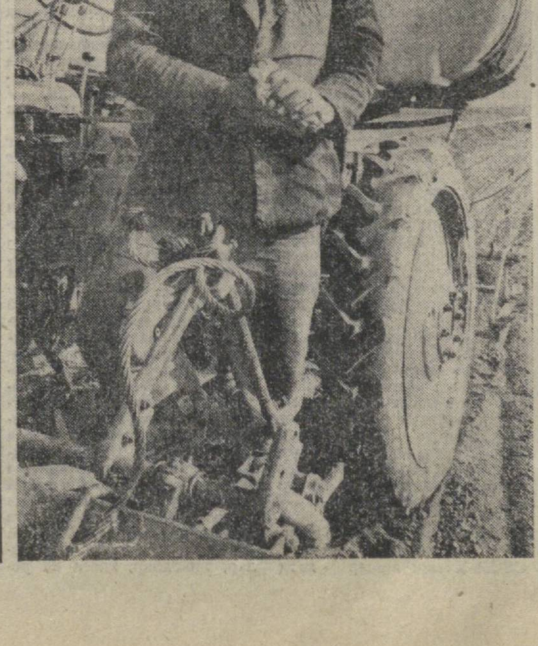

Тошкент область Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхоз деҳқонлари чигит экишга уюшқоқлик билан киришдилар. Миришкор пахтакорлар бунинг учун экин майдонларини яхши тайёрладилар. Натижада чигит экиш кампаниясини тезкорлик билан олиб боришга яхши имкон яратилди. Суратда: колхознинг илғор механизаторларидан Абдуали Асқаралиев.

В. Сироткин фотоси.

Редактор колонкаси

ШАҲАРЛАРИМИЗ КЎРКАМЛИГИ

Совет Шарқининг қадимий ва навқирон пойтахти Тошкентнинг 2000 йиллигига тайёргарлик ишлари кун сайин авж олмоқда. Бу борада ишлаб чиқилган тадбирларнинг амалга оширилиши шаҳар жамоатчилиги томонидан маъқулланиб кутиб олинди. Ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили баҳори, улуғ доҳий Владимир Ильич туғилган куннинг 113 йиллигини муносиб кутиб олиш учун шу йилнинг 16 апрелида ўтказиладиган умумхалқ шанбалигига тайёргарлик совет халқлари бузилмас дўстлигининг буюк куч-қудрати билан янгидан чирой очган пойтахтимизни янада обод қилиш ишларига ўзгача завқ-шавқ бағишламоқда.

Ҳозирги кунларда шаҳарнинг ҳамма қисмида бири-биридан гўзал замонавий уй-жойлар, маданий-маиший хизмат кўрсатадиган муассаса ва корхона биноларининг қурилиши, диққатга сазовор тарихий жойлардаги реставрация ишларининг бориши, катта магистраль йўллар қурилаётганлиги, кўчаларни кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш ишлари кўзни қувонтиради. Буларнинг ҳаммаси Тошкент шаҳар Советининг сессияси 1977 йил 27 декабрда қабул қилган «Тошкент шаҳрида жамоат тартиби, ободончилик ва санитария қоидалари» изчиллик билан бажарилаётганлигидан далолат беради.

Айни вақтда бу борада баъзи камчиликлар ҳам бор. Шаҳарнинг Октябрь райони Герман Титов номли маҳалласидаги Аветик Исаакян кўчасининг йўл ва санитария аҳволи қониқарсиз. Чилонзор Октепасидан бошланиб Аносов кўчаси билан туташиб кетадиган бу магистраль йўлнинг қурилганига қарийб йигирма йил бўлмоқда. Транспортнинг икки томонлама ва узлуксиз қатнови, йўлнинг ўнқир-чўнқирлиги ва бетон қопламасининг юпқалашиб кетганлиги ремонт талаб қилмоқда. Маҳалладаги барча кўчаларнинг йўлкалари ҳам худди шундай аҳволда. Бунинг устига, ҳайвонот боғи қурилиши муносабати билан шаҳарнинг шу қисмидаги жарликни тўлдириш учун тупроқ ташийдиган машиналарнинг усти беркитилмайди, улар қатновидан кейин супуриш ва сув сепиш машиналари мутлақо қатнамайди. Кўча бўйларидаги лотоклар тозалангандан кейинги чиқитлар вақтида олиб кетилмай, уй-жойларнинг ташқари томони, мева дарахтлари чанг билан қопланган.

Редакцияга келаётган хат-хабарлардан шу нарса маълумки, шаҳарнинг Куйбишев, Киров ва бошқа районларининг «Автодормехбаза» раҳбарлари, маҳалла активлари ва уй бошқармаларининг масъул ходимлари уй-жойлар, кўчаларнинг санитария ҳолатига кўпинча бефарқ қарамоқдалар, чиқиндилар ўз вақтида ташиб кетилишини таъминламаяптилар. Бу ишда санитария-эпидемиология станцияларининг фаолияти ҳам кучайтирилмоғи лозим.

Уй-жой фондини авайлаб асраш, атроф-муҳитнинг мусаффо бўлиши учун кураш манфаатлари тегишли ташкилотлардан шаҳарнинг шундай аҳволдаги жойларига алоҳида эътибор беришни талаб қилади. Тошкентни коммунистик меҳнат, юксак маданият ва намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантириш манфаатлари ҳам шуни тақозо этади.

Биз бу ўринда Тошкент шаҳри ҳақидагина тўхталдик. Лекин намунали тартиб, ободончилик, санитария-гигиена ҳолати масалалари республикамиз барча шаҳар Советларининг диққат-марказида бўлмоғи лозим.

ТУРСУНОЙ ИЗДОШЛАРИ

Зарбдорларча, комсомолчасига ишлаймиз, пахта териш техникаси имкониятларидан имкони борича кўпроқ фойдаланишга эришамиз! Бу ВЛКСМ Марказий Комитетининг икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати Турсуной Охунова номидаги эсдалик мукофотларини олиш учун механизатор қизлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг шиоридир. Т. Охунова бошлаган ҳаракатнинг энг яхши издошларидан йигирма олти нафар қиз ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида меҳнат мусобақаси якунларини чиқариш, тўпланган тажрибани ўртоқлашиш учун мамлакатдаги барча иттифоқдош республикалардан 2 апрель куни Чиноз районидаги Киров номли колхозга келишди.

Хўжалик меҳнаткашлари бултур мавсумда «оқ олтин» теримида рекорд иш унумига эришган мусобақа ғолибларини музика ва гуллар билан кутиб олдилар. Пахтакорларнинг донгдор бригадири Турсуной Охунова Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Озарбайжондан келган механизатор қизларга тўпланганларнинг қарсаклари остида эсдалик мукофотларини топширди.

Мукофотланганлар юксак мукофот учун самимий миннатдорчилик изҳор этдилар.

(ЎзТАГ).

ШОНЛИ САНА

Муштарак революцион анъаналар, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига садоқат совет ва венгер халқлари ўртасидаги мустаҳкам алоқаларнинг асосий белгиларидир. Венгрия фашизмдан озод қилинган куннинг 38 йиллигига бағишланиб Москва меҳнаткашлари вакилларининг 1 апрелда бўлиб ўтган тантанали йиғилишида шулар таъкидлаб ўтилди.

Сўзга чиққан кишилар венгер халқининг ривожланган социалистик жамият қуришда эришган муваффақиятларидан совет кишилари ҳақли равишда улар билан биргаликда фахрланаётганликларини айтдилар.

ВХРнинг СССРдаги элчиси Ш. Райнаи ВСИП билан КПСС, ВХР билан СССР ўртасидаги қардошларча дўстлик ва кўп қиррали самарали ҳамкорлик бунёдкорлик фаолиятида венгер халқининг куч-қудрат манбаи, у эришаётган ютуқларнинг энг муҳим гарови эканлигини таъкидлади. (ТАСС).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети миллий байрам — Венгрия фашистлар зулмидан озод қилинганлигининг 38 йиллиги муносабати билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадарга, ВХР Президиумининг Раиси Пал Лошонцига ва ВХР Министрлар Советининг Раиси Дьердь Лазарга табрик телеграммаси йўллаб, унда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетига, Венгрия Халқ Республикаси Президиуми ва Министрлар Советига, социалистик Венгриянинг барча меҳнаткашларига сидқидилдан қутловлар ҳамда самимий дўстона истакларни изҳор этдилар.

Совет Армияси 1945 йилнинг 4 апрелида гитлерчи босқинчиларни венгерлар диёридан қувиб чиқарганлиги, мамлакат хортичи фашистлар зулмидан халос қилинганлиги Венгрия тарихида янги даврни — социалистик жамият барпо этиш даврини бошлаб берди. Венгрия ишчилар синфи ҳокимиятни ўз қўлига олиб меҳнаткаш деҳқонлар ва зиёлилар билан қалин иттифоқда коммунистлар партияси раҳбарлигида чуқур социал иқтисодий ўзгартишларни амалга оширди. Венгрия тарихан қисқа муддат ичида қолоқ аграр мамлакатдан замонавий саноатга ва муваффақиятли ривожланиб бораётган қишлоқ хўжалигига, илғор фан ва маданиятга эга бўлган, халқ фаровонлиги юксак даражага кўтарилган социалистик давлатга айланди. Мана шу йиллар мобайнида ВХР босиб ўтган йўл Маркс-Энгельс-Ленин ғояларининг ҳаётбахш кучини, социалистик ижтимоий тузум устунлигини, капиталистик эксплуатация кишанларидан халос бўлган халқнинг юксак ижодий ва маънавий потенциалини яққол кўрсатиб турибди.

Ўтган 38 йил Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасидаги қардошларча дўстлик ва кўп томонлама ҳамкорлик муносабатларини қарор топтириш, муттасил кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлаш даври, муштарак буюк мақсадлар учун биргаликдаги астойдил меҳнат ва кураш йиллари бўлди. Марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализмнинг мустаҳкам принципларига асосланган Совет — Венгрия муносабатлари ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари ва орзу-умидларига тўла мувофиқ равишда муттасил ва самарали ривожланиб бормоқда.

Венгрия Халқ Республикаси бошқа қардош давлатлар билан биргаликда тинчликни сақлаб қолиш учун, агрессив империалистик доиралардан чиқаётган уруш хавфини бартараф этиш ва халқаро вазиятни соғломлаштириш учун курашмоқда, социалистик ҳамдўстликнинг жипслигини мустаҳкамлашга, Варшава Шартномаси ташкилоти ҳамда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида қардош мамлакатларнинг баҳамжиҳат ҳаракатини янада кучайтиришга кўмаклашмоқда. Социалистик ҳамдўстлик давлатларининг ўзаро келишиб олинган принципиал ташқи сиёсий йўлини барча тараққийпарвар, тинчликсевар кучлар кенг кўламда маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар.

Миллий байрамни сизлар билан бирга нишонлар эканмиз, дейилади телеграммада, ривожланган социалистик жамият барпо этишда, ВСИП XII съезди ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишда, коммунизм ва тинчлик идеаллари тантанаси йўлидаги муштарак курашингизда Венгрия Халқ Республикасининг коммунистларига, барча меҳнаткашларига янгидан-янги катта ютуқлар тилаймиз.

(ТАСС).

БУГУН — ГЕОЛОГЛАР КУНИ

ҲАМИША ОЛДИНГИ САФДА

Ўзбекистон геологлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, анъанавий байрамлари — Геологлар кунини янги меҳнат зафарлари билан нишонламоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг икки йили ва 1983 йилнинг дастлабки квартали социалистик мажбуриятлари муваффақиятли бажарилди.

Ўн биринчи беш йиллик бошланганидан буён 70 дан ортиқ турли ер ости қазилма бойликлари конлари ва ер ости сув манбалари разведка қилинди ҳамда саноат учун фойдаланишга топширилди. Республикамиз бойликлари истиқболини белгилаб берадиган янги геологик натижалар олинди. Геологларимиз қўлга киритилган зафарлар билан фахрлансалар арзийди. Республикада 90 хилдан кўпроқ минерал хом ашё запаслари топилган. Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Ангрен кўмир разрези, Газли ва Шўртан газ конлари, Муборак газни қайта ишлаш заводи, Оҳангарон ва Навоий цемент заводлари, Ғазалкент, Ғозғон, Китоб, Нукус, Олмалиқ тошни қайта ишлаш заводлари ишлаб турганлиги Ўзбекистон геологияси қўлга киритган муваффақиятларнинг ифодасидир.

Ер ости сувлари республика учун алоҳида аҳамиятга эга. Республика гидрогеологларининг фидокорона меҳнатлари туфайли ўлкамиздаги барча йирик аҳоли пунктларини хўжалик ҳамда ичимлик сув билан таъминлайдиган ер ости сувлари манбалари очилган. Қишлоқ хўжалигини сув билан таъминлаш, яйловларни суғориш учун 70 тадан кўпроқ ер ости сув манбаи аниқланди. Эндиликда халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ҳар секундда 17600 минг куб метрдан зиёд сув етказиб бериляпти. Бу — бутун Сирдарёда оқадиган обиҳаётга баравар.

Ўтган йилимизнинг ўзига хос хусусиятларидан бири геология-қидирув ходимлари 6 та нефть-газ конларини очганликлари ва Марказий Қизилқумда фосфорит йирик запаслари саноат аҳамиятига эга эканлиги белгилаб берилганлигидир. Қўлга киритилган юксак натижалар тармоғимиз барча ишлаб чиқариш коллективлари ва илмий-тадқиқот ташкилотлари ходимларининг катта меҳнати самарасидир. Фақатгина республика Геология министрлигининг ўзигина 1982 йилда 995 минг метр колонка қувурлари пармалади ва 161 минг метр чуқур қудуқлар пармалаш ишларини адо этди.

Кейинги бир йилда янги техника ва прогрессив технология тадбирларини амалга ошириш туфайли қарийб 7 миллион сўм иқтисодий самара олинди. Тошкент ва Самарқанд геология бирлашмалари коллективлари техникавий янгиликларни жорий этиш эвазига меҳнат унумдорлигини 3 процент оширишга муваффақ бўлдилар. Ишлаб чиқилган тадбирларни амалга ошириш натижасида пармалаш ишлари такомиллашди ва сифати яхшиланди. Комплекс тадбирларни қўллашнинг барча жиҳатларини мукаммал ўзлаштириб олган бригадаларнинг коллективлари пармалаш ишларини тезлаштиришда ўртача белгиланган 473 метр ўрнига ой сайин 600-800 метр иш бажаришга эришдилар.

Минерал хом ашё базаларини янада такомиллаштириш қазилма бойликлар қай тарзда жойлашганлиги чуқурлигини аниқроқ белгилашни тақозо қилмоқда. Тармоғимизда «УКБ-8» типидаги пармалаш қурилмалари яратилди ва улар тезкорлик билан ўзлаштирилмоқда. Бундай қурилмалар 3 минг метргача бўлган чуқурликдаги қудуқларни пармалашда қўлланилади.

Партиямизнинг меҳнат, материал ва маблағларни тежаш соҳасидаги сиёсатини муваффақиятли амалга оширишда, қудуқлар пармалаш ва кон ишларини бажариш муддатларини қисқартиришда меҳнатни ташкил этиш ҳамда рағбатлантиришнинг бригада формасини кенг жорий этиш алоҳида аҳамият касб этмоқда. Етакчи касблардаги бригадаларнинг 72 проценти ана шу прогрессив усулда ишлашга кўчирилди. Ўтган йили бригада усулида ишловчи коллективларда меҳнат унумдорлиги ўртача кўрсаткичлардан 3-5 процент юқори бўлди. Бригада пудрати усулини жорий қилишдан олинган умумий тежам министрлик бўйича 1,7 миллион сўмдан ортиқни ташкил қилди. Н. Ибришев, Б. Шодиев, А. Нестеренко, Б. Ким, Э. Ҳикматов, А. Абдураҳмонов ўртоқлар бошлиқ бригадалар коллективлари белгиланган топшириқларни сурункасига ортиғи билан адо этишнинг уддасидан чиқмоқдалар. Геологларимиз КПСС Марказий Комитетининг 1982 йилги май Пленуми қарорларини амалга оширишда фаоллик кўрсатмоқдалар. Мамлакат Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқариш учун кураш мусобақасида геологларимиз бажараётган ишлар алоҳида диққатга сазовордир. Республикада фосфор ўғитларини ишлаб чиқарувчи заводларни барқарор хом ашё билан таъминлаш соҳасида олиб борилаётган ишлар кўлами кенгайиб боряпти. Бунга Марказий Қизилқумдаги йирик фосфорит конларини разведка қилиш муддатидан илгари тайёрлаб қўйилганлигининг ўзи мисол бўла олади.

Ер ости бойликларини разведка қилувчиларнинг меҳнати оғир ва шарафлидир. Улар чўл-саҳроларда, тоғларда ёмғир ва қор остида ишлаб, ер ости бойликларини аниқлаб халқ хўжалигига хизмат қилдирмоқдалар. Геологлар экономикани тараққий эттириш учун кураш ҳаракатининг олдинги сафларида бўлиб келганлар ва ҳозир ҳам социалистик мусобақада ғолиблик қилаётирлар. Геологларимизнинг уй-жой шароитлари яхшиланиб, уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхшиланиб боряпти. Кейинги икки йилнинг ўзида 30 минг квадрат метр уй-жой, 180 ўринли 5 та болалар боғчалари, 12 та савдо корхоналари ҳамда бошқа объектлар фойдаланишга топширилди. Соғломлаштириш, мактабгача болалар муассасалари тармоғи анча кенгайди.

Фаолиятимизга КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми юксак талаблари нуқтаи назаридан қараладиган бўлса, тармоғимиз ишида ҳали камчиликлар, ҳаракатга келтирилмаган резервлар бор. Чуқур пармалаш ишлари такомиллаштирилиши лозим. Пармалашда иш вақтининг зое кетишига ҳамон барҳам берилмаган. Кон ишларида меҳнат сарфи ва материал ресурсларидан фойдаланиш кўнгилдагидек эмас.

Аниқланган запаслардан фойдаланишда ҳал қилинмаган масалалар бор. Республикада керамика, керамзит хом ашёси, цемент, калий тузи, кварц қуми конлари саноат фойдаланишига ҳозирлаб қўйилган бўлишига қарамасдан бундай маҳсулотлар ҳамон мамлакатнинг узоқ районларидан ташиб келтирилмоқда.

Геологлар куни арафасида бир қанча коллективларимиз катта мукофотларга сазовор бўлганликларини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардик. Зармитан геология-қидирув экспедицияси, «Ўзбекгидрогеология» бирлашмаси, Олмалиқ ва Қизилқум геология қидирув экспедицияси каби байроқдор коллективлар билан ҳақли равишда фахрланамиз. Улар Бутуниттифоқ ва республика байроқларини қўлга киритдилар.

Республикамиз геологлари ва разведкачилари қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб бориб, беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш, ер ости бойликларини экономика тараққиётига хизмат қилдириш учун бутун куч ва имкониятларини ишга солаверадилар.

Т. ШОЕҚУБОВ,
Ўзбекистон ССР геология министрининг ўринбосари.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология ва геофизика институти ходимлари муҳим тадқиқот ишларини бажармоқдалар. Она ер бойликларини халққа инъом этишда кўпдан кўп ишлар бажарилмоқда. Суратда: минералогия лабораторияси ходими геология-минералогия фанлари кандидати Мамажон Исмоилов иш устида.

В. Сироткин фотоси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БАҲОНАГА ЎРИН ЙЎҚ»

Газетанинг шу йил 16 январь сонида эълон қилинган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақоласида бир қатор ижобий фактлар билан бирга, айрим коллективларда энергетика ресурсларини тежаш ва сарфлаш нормасини камайтириш топшириқлари сурункасига бажарилмай келаётгани кўрсатиб ўтилган эди.

Ушбу мақолага ЎЗБЕКИСТОН ССР БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИдан жавоб олинди. Унда таъкидланишича, мақолада келтирилган фактлар текширишда тасдиқланди. Газетада кўтарилган танқидий фикрлар юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга ошириляпти. Жумладан, Бекобод цемент комбинати ва Урганч қурилиш материаллари заводи қозонхонасидаги эски, талабга жавоб бермайдиган печлар алмаштирилди. Навоий цемент, Кувасой шиша идишлари заводлари ҳамда «Ўзбеккровля» комбинатида йўл қўйилган камчиликлар тугатилди.

Келгусида қуруқ цемент ишлаб чиқариш янада кўпаяди. Энгертика ресурсларидан тежаб-тергаб фойдаланиш мақсадида бу ишга илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик коллективлари эътибори жалб қилинди. Ҳар квартал охирида корхоналар раҳбарлари министрлик коллегиясида жойлардаги аҳвол ҳақида ҳисобот бериб туришлари шарт қилиб қўйилди.

«ОҚ СОҚОЛ»ЛИ ОБЪЕКТ»

«Совет Ўзбекистони»нинг шу йил 16 январь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали фельетонда «Голодностепстрой» территориал бошқармасига қарашли Янгиер шаҳридаги чиқинди сувни тозалаш иншооти қурилиши бир неча йиллардан бери асоссиз чўзиб келинаётгани танқид қилинган эди.

«ГЛАВСРЕДАЗИРСОВХОЗСТРОЙ»дан маълум қилишларича, фельетонда келтирилган фактлар тасдиқланган. «Голодностепстрой» бошқармаси кенгайтирилган йиғилишида фельетондаги фактлар муҳокама қилинган. Қисқа муддат ичида мазкур объект қурилишини ниҳоясига етказиш аниқ графиги тузилган. Қурилиш муддатларини назорат қилиш вазифаси бошқарманинг ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи ўринбосари О. Қурбоновга топширилди. Қурилишдаги ишлар ҳафтада бир марта алоқадор ташкилотлар вакиллари иштирокида штабда муҳокама қилинмоқда.

Қурилиш муддатини чўзиб юборгани учун 56-кўчма механизациялашган колонна бошлиғи В. Пакка ҳайфсан эълон қилинди.

Фельетон «Главсредазирсовхозстрой» коллегиясида ҳам кўриб чиқилди. «Голодностепстрой» бошқармаси бошлиғи Б. Хоназаровга қурилишда йўл қўйилган камчиликлар кўрсатиб ўтилди. Бош инженер И. Гамбургга ҳайфсан берилди. Қурилиш объекти устидан доимий назорат ўрнатилди.

ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК ТЎЛҚИНИДА

ФАОЛЛИК БИЛАН

● ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР. Берунийдаги «ЮгККводстрой» тресги ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимларидан 2450 киши коммунистик шанбаликда фаол иштирок этиб, 38 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишга сўз беришди.

Шу куни ишлаб топилган маблағнинг бир қисми беш йиллик фондига ўтказилади.

М. МУҚОНОВ.

ПУХТА ҲОЗИРЛИК

● ҚАШҚАДАРЁ. Қаршидаги СССР 50 йиллиги номли ун комбинати коллективи меҳнат байрамига пухта ҳозирлик кўрмоқда. Корхонада бу куни 220 ишчи баракали меҳнат қилиб, 75 минг сўмлик маҳсулот тайёрлайди. 290 тонна ун, 320 тонна аралаш озуқа ишлаб чиқарилади.

Шунингдек, корхона атрофига минг туп мевали, манзарали дарахт кўчатлари ўтказилади.

Ф. ШОМУРОДОВ,
корхона ишчиси.

МЕҲНАТ БАЙРАМИ

● СУРХОНДАРЁ. Ҳайрабод пахта тозаловчилари умумхалқ меҳнат байрамида 90 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришади. Бунинг 60 тоннаси тола, 8 тоннаси момиқ, 90 тоннаси чигит бўлиб, истеъмолчиларга кўзда тутилганидан 1,5 баравар кўп маҳсулот жўнатилади.

Область Советининг депутати, коммунист Ашур Хайрулаев бошлиқ бригада аъзолари шу куни икки смена топшириғини бажаришга сўз беришди.

Ҳ. ЎРОЗОВ.

ТЕЖАМКОРЛИК ҲИСОБИГА

● ХОРАЗМ. Урганчдаги 14-автокорхона коллективи Қизил шанбаликда ҳар қачонгидан юксак унум билан ишлаб, 7900 сўмлик иш бажаради, 8500 тонна халқ хўжалик юклари манзилларга барвақт элтиб берилади.

Сотим Ражабов, Олим Жуманиёзов, Қаландар Бойжонов, Расулбек Ғиёсов сингари илғор ҳайдовчилар фақат тежалган ёнилғи ҳисобига иш бажарадилар.

Ф. ТАНГРИБЕРГАНОВА.

* * *

Анъанавий шанбаликни юксак уюшқоқлик билан ўтказишга бел боғлаган меҳнат коллективларининг пухта тайёргарлиги тўғрисида редакциямизга ҳар куни хат-хабарлар келиб турибди. Жумладан, самарқандлик **Н. Эшқувватов**, наманганлик **И. Нишонов, С. Кўчқоров**, қашқадарёлик **Б. Элмуродов**, тошкентлик **С. Султонов, А. Толипов**, андижонлик **Ю. Усмонов** ўртоқлар ҳам шанбалик тўлқинларидан хабарлар йўллашган.

Фан — ишлаб чиқаришга

ИСТИҚБОЛЛИ НАВЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Фан—ишлаб чиқаришга-83» тармоқлараро тематик кўргазмаси республикамиз олимларининг кейинги йилларда амалга ошираётган ишлари ҳақида ҳикоя қилади. Бу ерда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг институтлари, тармоқ илмий муассасалари ва корхоналар ўзларининг 300 га яқин экспонати билан қатнашмоқда. Улар орасида Ўсимликлар экспериментал биологияси институти намойиш этаётган янги, истиқболли навлар киши диққатини ўзига тортади.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг ахборот маркази ходими Қ. Эрдонов шу институтнинг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари, биология фанлари кандидати, «АН-Самарқанд-3» ва «Оқ олтин» навларининг автори Остон Жалилович Жалилов билан суҳбатлашиб, ғўзанинг янги навларини яратиш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб беришни сўради.

— Селекциячи олимларимиз «Пахта» комплекс программасини бажара бориб, маълум муваффақиятларни қўлга киритишмоқда, — деди О. Жалилов. — В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг мухбир аъзоси Набижон Назиров бошлиқ бир группа илмий ходимлар вилтга чидамли, серҳосил «АН-402» ғўза навини яратиб, ишлаб чиқаришга татбиқ этишга ҳам ҳисса қўшмоқдалар. Радиоактив нурлар таъсирида олинган ғўзанинг мутант навларини ўзаро дурагайлаш ҳамда сунъий йўл билан чатиштириш натижасида ажойиб навлар яратилди. Булар вилтга чидамли, тезпишар ва серҳосилдир. Кейинги йилларда жумладан «АН-Самарқанд-2», «АН-Самарқанд-3», «Оқ олтин» ва «Фарҳод» навлари районлаштирилди. Янги навлар юқори сифатли тола беришидан ташқари амалдаги айрим навларга нисбатан 3—7 центнер кўп ҳосил бериши исботланди. Н. Фақиров ва Э. Одилхўжаевлар «АН-Ўзбекистон-3» навини яратишдики, тезпишарлигидан ташқари унинг тола сифати ҳам анча яхши. Институт лабораторияси мудири А. Эгамбердиев раҳбарлигида «Октябрь-60», «Калтапоя» ғўза навлари яратилди. Уларни пахтакор хўжаликларда амалиётга жорий этиш ишлари охирлаб қолди. «Октябрь-60» нави бу йилдан бошлаб Бухоро областида районлаштирилмоқда. Бизда яна «Тошкент-6», «АН-Боёвут-2» навлари ҳам яратилди. Булардан «АН-Боёвут-2» 1983 йилдан бошлаб Қорақалпоғистон АССР-да экилади.

— Сиз яратган «АН-Самарқанд-3» ва «Оқ олтин» навларининг аввалги навлардан қандай афзаллиги бор?

— Бунинг учун уларни амалдаги стандарт нав билан таққослаш мақсадга мувофиқдир. Шунда «АН-Самарқанд-3» ва «Оқ олтин» навлари биринчи вегетация даврида сувсизликка анча бардошли, умуман эса вилтга чидамли эканлиги яққол сезилади. Чигити таркибидаги ёғ миқдори 1,5 процент кўп. Барглари стандарт навга нисбатан 15—20 процент кам бўлгани учун модда алмашиш жараёни ҳам анча тезлашади. Пахтаси эса 10—15 кун олдин очилади. Толаси ёпишқоқ: пахта машинада терилганда ерга тўкилмайди. Иқтисодий жиҳатдан олиб қаралганда, масалан уч минг гектар ерга «АН-Самарқанд-3» экиб, ҳосилдорликни ўртача 34—35 центнерга етказган хўжалик давлатга топширган 10 минг тонна пахтанинг 8 минг тоннасини биринчи сортга сотса, шароит ва сарф-харажат ҳам айнан бир хил бўлгани ҳолда тола сифатли бўлгани учун 720 минг сўмдан то бир миллион 200 минг сўмгача соф фойда кўради. Борди-ю, хўжалик ҳосилдорликни яна 3—4 центнерга оширса, у ҳолда гектар ҳисобига 219 сўмдан 292 сўмгача қўшимча фойда олади. Бу мисол «АН-Самарқанд-2», «АН-Ўзбекистон-3» навлари учун ҳам тааллуқлидир. «Оқ олтин» навини эккан хўжаликларда эса ҳосилдорлик икки баравар ошади.

— Ўтган йили Самарқанд областининг «АН-Самарқанд-3» навини эккан хўжаликларидаги ишлар билан танишилганда ҳосилдорлик ҳамма ерда бир ҳил эмаслиги маълум бўлди. Сиз бунга қандай қарайсиз?

— Айрим хўжаликлар бу навни уч-тўрт йилдан буён экади, баъзилари эса фақат ўтган йили киришди. Афсуски, янги навлар деҳқончилигининг агротехника қоидалари ҳалигача илмий жиҳатдан ишлаб чиқилгани йўқ. Сурункасига 3—4 йил экаётган деҳқонлар бу навга агротехник ишлов бериш юзасидан муайян тажриба орттирдилар. Шунинг учун ҳам уларда ҳосил юқори. Масалан, Каттақўрғон районида «АН-Самарқанд-3» нави эккан хўжаликлар ўртача 38,5 центнердан ҳосил олишди. Бу эса район кўрсаткичидан икки центнер ортиқ. Ленин номли, Тельман номли ва К. Маркс номли колхоз пахтакорлари ҳосилдорликни 42,5 центнерга етказишди. Шу нав пахта экиш технологиясини пухта ўзлаштирган бригадирлардан Орзу Шониёзов, Баҳриддин Мажидов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шониёз Турсуновлар гектаридан 50—52 центнергача ҳосил кўтардилар. Бу навнинг эртапишарлиги, серҳосиллиги ва толаси сифатли эканлигини ҳисобга олиб, 1983 йилда район бўйича янада каттароқ майдонда экиш планлаштирилди.

Дарвоқе, Навоий областининг Каттақўрғонга қўшни Хатирчи районида ҳам бу нав ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Шуниси ҳам борки, область бўйича энг сувга тақчил бу район ҳосилдорлик жиҳатидан юқори кўрсаткичларга эришмоқда. «АН-Самарқанд-3» навининг сувсизликка чидамлилиги ана шу ерда, айниқса, яққол намоён бўлди. Район бўйича ҳосилдорлик ўртача 36 центнерни ташкил этди. Бу йил ҳамма майдонларга шу навни экишни планлаштиришди. Хатирчиликларнинг бу ташаббусини область партия комитети ва ижроия комитети қўллаб-қувватлаб, қолган районларда ҳам уни ишлаб чиқаришга жорий қилишни режалаштирди.

— Остон Жалилович, «Оқ олтин» нави ва унинг қайси хўжаликларда экилаётганлиги ҳақида гапириб берсангиз.

— «Оқ олтин» нави асосан Сирдарё области шароитига мослаштирилган бўлиб, шўрланган майдонларда синаб кўрилди. Ўтказилган тажрибалар шуни кўрсатдики, бу нав серҳосил, тезпишар, вилт касаллигига чидамли, юқори сифатли тола беради. Айни чоғда иқлим шароитига ҳам тез мослашади. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, пахтачилик тарихида чўл шароитида шу вақтга қадар тўртинчи тип тола олинмаган эди. Бу толага эса тўқимачилик саноатида талаб катта. Шунинг учун ҳам «Оқ олтин» навининг харид нархи амалдаги навга нисбатан 150—180 сўм қиммат. Ўтган йили Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозида 37 центнердан, Оқ олтин районидаги «Фарғона» совхозида эса 41 центнердан ҳосил кўтарилди.

Хўжаликларни бу нав уруғлиги билан таъминлашнинг ўзи бўлмайди. Ҳозирча Сирдарё областида фақат биргина элита хўжалиги бу иш билан шуғулланмоқда, биринчи ва иккинчи репродукция уруғликларини етиштириб беряпти. Лекин у бутун область эҳтиёжини таъминлай олмайди. Шунинг учун яна уч-тўртта шундай хўжалик барпо этиш лозим.

Маълумки, «Оқ олтин» стандарт навга нисбатан толани 1,5—2 процент кўп беради. Агар республика миқёсида олиб қарасак, бу 120 минг тонна қўшимча тола деган сўз. Шунча ҳосил етиштириш учун битта область пахтакорлари камида бир йил ишлашлари керак.

«ОГОНЁК» ЖУРНАЛИНИНГ БИРИНЧИ СОНИ ЧИҚҚАНИГА ОЛТМИШ ЙИЛ ТЎЛДИ

ДАВР ЙИЛНОМАСИ

«Огонёк» журналининг биринчи сони 1923 йил 1 апрелда чиқди. Унинг асосчиси Михаил Кольцов шундай деган эди: «Биз... енгил ва ҳаракатчан турдаги: адабий, безакли, сатирик, шакли, шижоаткорлиги ва ёрқинлиги жиҳатидан буржуа журналларидан асло қолишмайдиган ва худди шу шаклда сариқ заҳарга қизил заҳарни қарши қўя оладиган журналларга тақчиллик сезяпмиз... Байроқ ортида қолиб кетмаслик учун шошилиш керак».

«Огонёк» «байроқ ортида» қолиб кетмади. У биринчи кунларданоқ ўзининг нималарга қодир эканлигини намойиш қила бошлади. Журналнинг биринчи сонида Маяковский қатнашиб, умрининг охиригача унинг доимий ва садоқатли ходими бўлиб қолди. Горький, Луначарский, Серафимович, Фадеев, Фурманов, Шолоховлар «Огонёк»ни йўргаклаган кишилар эди. Ўша йиллари янги нашр саҳифаларида ёш Леонов, Фединларнинг номлари тез-тез кўринарди. Клара Цеткин ва Н. А. Семашко, Н. И. Подвойский ва М. Пришвин, С. Есенин ва К. Чуковскийларнинг асарлари пайдо бўлди. Турли йилларда «Огонёк» саҳифаларида Э. Синклер ва А. Зегерс, Э. Хемингуэй ва Л. Фейхтвангер, А. Моруа ва Г. Бёлларнинг асарлари чоп этилди.

Михаил Иванович Калинин 1924 йил апрелида «Огонёк»нинг бир йиллиги муносабати билан табриклаб, унга Совет Иттифоқи меҳнаткашлари орасида кенг тарқалишида чин қалбдан муваффақиятлар тилади. Ўшанда «Огонёк» 80 минг нусхада чиққан эди. Ҳозир эса унинг тиражи — 1.800.000.

Журналнинг биринчи юбилейи ҳақида гапирганда, СССР Ташқи ишлар халқ комиссари Г. В. Чичериннинг оташин табриги эсга келади. У: «Огонёк» суз, ён ва порла, узоқ қоронғу бурчакларгача ёғду соч. Сен бутун дунёни ёритган, унга янги ҳаёт олиб келган буюк нурнинг таркибий қисмисан», — деган эди.

«Огонёк» ўзининг дастлабки сонларидан бошлабоқ ана шу янги, ҳали ҳеч ким кўрмаган ҳаёт нишоналарини диққат билан кузатиб борди, унда амалга ошаётган қаҳрамонона ишлар, даврнинг муҳим воқеаларига «лаббай» деб жавоб берди. «Огонёк» саҳифаларида: «Бизга трактор керак!» ва «Биринчи ГЭС тайёр!» деган сўзлар жаранглади. У буюк даврнинг ўзига хос йилномаси эди.

Советлар мамлакатининг ҳаёти, Ленин партиясининг доно сиёсати, халқимиз қўлга киритаётган улкан зафарлар ва унинг олдида турган вазифалар, халқаро муносабатлар, тинчлик ва кескинликни юмшатиш учун кураш, ҳозирги замон адабиёти ва санъати — буларнинг ҳаммаси журналнинг доимий мундарижасидир. У ўқувчиларни социалистик қурилишнинг илғор тажрибалари, замондошларимиз портретлари билан таништиради. Муаммоларни ўртага қўйиб, нуқсонларни очиб ташлайди, фан ютуқлари ҳақида ҳикоя қилади. Саҳна ва экран, эстрада концертлари ва цирк майдони, жисмоний тарбия ва спорт мавзулари журнал саҳифаларида ўз ифодасини топиб келмоқда.

Кўпгина ажойиб шеърлар, ҳикоялар, қисса ва романлар биринчи марта «Огонёк» саҳифаларида эълон қилинган. Горькийнинг «Клим Самгиннинг ҳаёти» эпопеясидан парчалар, 20 ёшли Михаил Шолоховнинг «Шибалков оиласи» деган ўткир драматик новелласи ва «Очилган қўриқ» иккинчи китобининг дастлабки бешта боби, Александр Фадеевнинг «Қора металлургия» романидан парчалар, Есениннинг ўтли лирикаси, А. Грин, И. Бабель, А. Твардовский ҳикоялари, Ю. Бондарев, А. Иванов, А. Калининнинг романлари шулар жумласидандир. Н. Тихонов, Ғафур Ғулом, Г. Табидзе, П. Тичина, Я. Колас каби қардош республикалар миллий адабиётларнинг кўплаб йирик вакиллари асарлари ҳам «Огонёк»да эълон қилинди.

«Воқеалар юз бераётган жойда бўлиш, қизиқ нарсалар бўлаётган жойда бўлиш лозим!» «Огонёк» мактабидан ўтган журналистлар бу сўзларни шиорга айлантирдилар. Мазкур мактаб юксак малакали, ўз ишининг ҳақиқий устаси бўлган қаламкашлар бир неча авлодини тарбиялаб вояга етказди.

Журнал босиб ўтган олтмиш йиллик йўлга назар ташлаганимизда, унинг саҳифаларидан минглаб номлар, минглаб тақдирлар жой олганлигини, ҳар хил бўлимлар ва рубрикалар остида эълон қилинганлигини кўрамиз.

«Совет турмуш тарзи», «Буюк ишлар адреслари» — «Огонёк»нинг асосий рубрикаларидир. Совет Иттифоқи харитасида журнал мухбир-

лари бормаган биронта ҳам нуқта йўқ бўлса ажаб эмас. БАМ, КАМАЗ, «Атоммаш», Ўрта Осиё, чекка Шимол, Сибирь, Узоқ Шарқ кенгликлари улар томонидан ҳамишаликка «эгаллаб» олинган. Журнал ходимларини буғучиларнинг ўтовларида ва балиқ овловчилар кемасида, Ноқоратупроқ ўлка колхозлари ва Уралнинг «қайноқ» цехларида учратасиз.

«Огонёк» пахтакор республикалар — Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон, Қирғизистонга ҳам алоҳида эътибор бериб келмоқда. Мамлакатимиз ва жаҳондаги ўқувчилар журнал саҳифалари орқали «оқ олтин» усталари ва машинасозларимиз, энергетиклар ва химикларимиз, олимлар ва маданият арбобларимиз ижодий меҳнати, социалистик турмуши, янги, совет турмуш тарзининг ўзига хос характерли хусусиятларини билдилар ва билиб олмоқдалар.

Сафарлар чоғида, ўқувчилар билан учрашувларда, кўпинча эса «Огонёк»да берилган материаллар қаҳрамонлари билан юз кўришганингда журнал фаолиятининг яна бир қирраси намоён бўлади. Журнал уларни руҳлантиради ва айни пайтда қаҳрамонларнинг халқ бахт-саодати йўлида қилаётган фидокорона меҳнатлари, ижодий изланишларига диққат-эътибор берилганлиги учун миннатдорчилик сўзларини эшитади. Битта мисол келтирмоқчиман. Пахта йиғим-терими пайтида ўзбекистонлик бир машҳур механизатор билан учрашган эдим.

...Унинг коржомасида чанг излари билинар, чўнтаги четидан эса мой теккан дастрўмоли кўриниб турарди. Тўйиб ухламаганлиги кўзларининг қизарганидан билиниб турар, бироқ юз-кўзларида қувноқлик ва ҳатто шўх табассум жилва қилар эди. Қўллари катта. Лекин ўзбек одатига кўра, қўл олишиб кўришганда қўллари пахтадек майин туюлди.

— Раҳмат! — деди ташқи қиёфаси билан атрофимизни ўраб турган Жиззах область Дўстлик районидаги Ленин номли совхоз-техникум механизаторларидан ҳеч фарқ қилмайдиган киши. — Қишда Болтиқбўйида, Юрмалада дам олардим. «Огонёк»ни қўлимга олиб, шундай очсам — кўзим ўз суратимга тушди. Руҳим ниҳоятда кўтарилиб кетди. Демак, бошқа дам олувчилар ҳам менинг бу ерда шунчаки ётмаганлигимни билиб олишларидан бошим осмонга етган эди.

Ярқираган нарсанинг ҳаммаси ҳам олтин бўлавермайди, деган ҳаёлга бордим. Бу кишида ҳақиқатан ҳам ярқирайдиган нарса бор. Тўлан Дадажонов — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Буни ундаги Олтин юлдузсиз ҳам қуйидаги сўзларидан билиб олса бўлади:

— Пахтамизни қаранг, чаноқларга сиғмайди-я... Лекин транспорт тележкалари уларни ташиб улгуролмаяпти. Кам-да! Ариқлар орасига киритиладиган ўнталиги ўрнига иккиталигини қўйган маъқулдир. Иш анча тезлашарди. Эҳтимол, «Огонёк» ёрдам берар. Уни машинасозлар ҳам ўқишади-ку!

Кишининг ўз иш жойидаги ва оиласидаги ҳаёти, ўйлари, ташвишлари — буларнинг ҳаммаси журнални қизиқтиради. Унга янги-янги мавзулар бахш этади.

Кишиларнинг маиший турмуши, социал тараққиёти, ахлоқий тарбия масалалари огонёкчиларнинг доимий назарида турибди. Шу мавзуларда берилаётган баъзи материаллар журнал саҳифаларида ўткир баҳсларга, мунозараларга сабаб бўлмоқда. «Огонёк» муаллифлари орасида министрлар, давлат план комитети ва партия ташкилотларининг раҳбар ходимлари, корхоналар ва илмий-тадқиқот институтлари директорлари борлиги фикримизнинг далилидир.

Мамлакатимиздаги тарихий ёдгорликлар бор жойларга бағишланган материаллар кейинги пайтда пайдо бўлган «Она диёр» рубрикаси остида эълон қилинмоқдаки, улар ҳам ўқувчилар томонидан қизиқиш билан кутиб олинаётир. «Ўтган йиллар саҳифалари» рубрикаси остида бериладиган материаллар ҳам кишиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда таъсирчан восита бўлмоқда.

Журналимиз ўқувчиларнинг хатларини жуда кўп олади. Бу мактублар редакция коллективига шу куннинг у ёки бу долзарб муаммоларига эътиборни қаратиш зарурлигини эслатиб туради. Ана шунда журнал мутахассисларга минбар беради, тегишли идоралардан жавоб қайтаришни талаб қилади. Журнални «Огонёк» материаллари изидан» рубрикасисиз тасаввур қилиш қийин.

Турли жанрларда ёза олиш — «огонёк»чи журналистларнинг ўзига хос хусусиятидир. Бу ерда командировкага чиқмасдан ўтиришга ҳеч ким одатланган эмас. Чунки, журнал ҳафталик, юқорида айтилганидек, «ҳаракатчан» нашрдир.

Журналимиз 60 йиллик катта йўлни босиб ўтди. Бу — етуклик ёши. Аммо шундай ёшда ҳам навқирон бўлишга интилиш керак. Бугунги кунда «Огонёк»да кўплаб ёшлар ишламоқдалар. Редакция ветеранларининг қалби эса ҳамон ёш. Шунга яраша журнал ҳам ҳеч қачон қаримайди.

Вяч. КОСТИРЯ,
«Огонёк» журналининг Ўрта Осиё бўйича ўз мухбири.

МУҲАББАТ ҚЎШИҒИ

ОЧЕРК

ЭРТА тонг... Қишлоқ хонадонларининг биридан хушрўйгина бир қиз чиқди, гужумзор томонга қараб юрди. У пайкаллар оралаб шошиб борарди. Ҳа, турмушга узатишмоқчи уни. Турмушга чиқиш балоғатга етган ҳамма қизларнинг бошида бор. Лекин, лекин... тўй олдидан ҳамма қизлар ҳам куёвга шарт қўйишга журъат этавермайди. Назирахон ана шу андиша билан бир зум тўхтаб қолди. Орқасига қайтмоқчи бўлди. Юракдаги туғёни одоб доирасига сиғмай турибди ҳозир. Яхшиси, айтади... Аҳмаджон билан Назирахон гужум соясида учрашдилар. Назирахон бўлғувси куёвга тилло узук олиб берасиз дегани йўқ. Ёки курортга саёҳатга олиб борасиз, деб сўрамади.

— Мени даламдан, тракторимдан айирмайсиз. Шунга сўз берасиз. Сўз берсангизгина мен Сизга турмушга чиқишга рози бўламан, — деди қиз ерга қараб.

— Аввал тўй бўлсин. Лоақал келинлик либосида уйда ўтирарсиз?

Қиз энди аста бошини кўтарди. Йигитга қаради.

— Йўқ, келинлик либосим ҳам далаларга ярашаверади.

— Ярашаверади денг а? Лекин, лекин... бориб-бориб ўз-ўзидан тракторга вақтингиз қолмайди. Ахир, рўзғор дегандай.

— У ёғини менга қўйиб беринг, сиз сўз беринг фақат. Мени даламдан, тракторимдан айирмайсиз... Йигит қизнинг чимирилиб турган қалам қошлари, қатъийликдан пориллаб турган қуралай кўзларига тикилди

— Сўз берасизми? — такрорланди савол.

— Мен-ку, сўз бераман, ойқиз...

Лекин қийналсангиз...

— Буёғини ўзимга қўйиб бераверинг, ховвами?

— Ховва, ховва, асалим!

Назирахон худди хумо қушини тутиб олган болакайдай қувнаб, ўз даласига қайтди. Зангори машинаси қошига келди. Уни сийпалай кетди:

— Тулпорим, мени сендан айирмайдилар. Сўз бердилар бунга, чин йигит сўзи, ҳа!.. Ўшанда Назира Собирова 18 ёшли хушсурат қиз эди. Мана, ўша гапларга роппа-роса 22 йил бўлибди. У 22 йилдан буён механизатор. Лекин бу йигирма икки йиллар карвони тинч оқар дарёдай оқиб ўтмадилар. Йигирма икки минг савдоларни, ҳаёт жумбоқларини орқалаб ўтдилар.

Улар — 90 та хотин-қиз механизаторлик курсини тамомлади. Уларнинг ҳаммаси бодраб очилган лолақизғалдоқдек қирларга ёйилдилар. Баҳорлар ўтиб, жазирама ёзлар бошланиши билан қовжираб тўкилган лолалардек аста секин камайиб боришди. Назира йиллар карвони келтирган жумбоқлар, турмуш чорраҳалари қошида бир зум хаёлга толганида ўша дугоналарини эслайдиган бўлиб қолди. Бизнинг саволимиз эса унинг тинчини олди, тамоман.

— Нима учун механизатор аёллар камайиб боряпти? Меҳнатнинг бу залворли юкини кўтаролмаяптими ё улар?

— Худди ана шу масалани қишлоқ Совети раҳбарларининг диққат марказига қўйиш керак эмасмикан?!

— Қўйиш керак, — деймиз. — Лекин аёлнинг иродаси-чи.

— Ирода деган нарса бор бизда. У турмуш имтиҳонларининг барига дош бера оладиган қудратмасми, — жавоб берди Назирахон.

— Назирахон, айтинг-чи, мана шу сиз танлаган касб чинданам машаққатли касбми. Чинданам машаққатли бўлса, уни қандай қилиб енгдингиз?

— Касбга меҳр деган бир туйғу бор. Одамдаги касбга меҳр-муҳаббат деган нарсани шундай бир кимёга ўхшатаман. У тупроқни дур қилади ҳатто.

Турсуной қандай қилиб ўзига ҳайкал яратди. Ана шу муҳаббат туфайли эмасми? Албатта ана шу муҳаббат туфайли. Менинг ўзимга келсак, биласизми, далам менинг ғурурим. Одам ғururидан ажралишни истамас экан, шу ғурур уни тоғ бўлиб суяйди. Касбим менинг учун машаққат эмас, ҳавас, эҳтиёжга айланган.

Мен трактор рулига ўтирганимда қиз бола эдим. Кейин, бир механик йигитга турмушга чиқдим.

— Хув, ўша шарт қўйганингизми?

— Ҳа, ўша йигит. Мен оддий бир механик йигитни танладим. У техникани севади, демак, мени тушунади, деб шундай қилдим.

— Қалай, шундай бўлиб чиқдими?

— Шундай бўлиб чиқди... лекин ҳаёт деган катта мактабни ҳисобга олмаган эканман. Росаям имтиҳон қилди-да мени. Ҳар қадамда имтиҳон олди-я мендан. Бир этак ўғил-қизнинг онаси бўлдим. Ўзингиз биласиз, она бўлиш деган сўз, бу кўпинча уйқусиз тунлар, беором кунлар дегани. Далага чиқиб кетаверишнинг иложи йўқ.

Тўнғич фарзандимни бағримга босиб, туғруқхонадан келганим ёдимда. Баҳор эди чоғи. Ҳа, баҳор. Ўзингиз биласиз қишлоқнинг баҳорини. Боғларда қушлар сайрайди. Қизалоқлар лола кўтариб ўтишарди. Деразамни қия очиб термулиб ўтирибман уйда. Бирдан тракторнинг гуриллаган овозини эшитдим. У мени чорлаб, чақираётгандай. Энтикиб кетдим. Салчиб ўрнимдан турдим-у, деразамни ланг очиб юбордим. Келсин, кираверсин хонамга ўша гуриллаган, қудратли овоз. Шу овоздан қишлоқларда ҳаёт бошланади, тонглар отади назаримда. Ер ҳайдашарди ўшанда. Боламни кўтариб етиб бордим. Машина рулини тутдим. Тутдим-у, қайтиб тушгим келмай қолди. Раис мени кабинетига чақиртирди-ю, койий кетди. Ахир, қандай онасиз, ҳукумат нима учун отпуска беради аёлларга? Боланинг соғлиғи учун, онанинг саломатлиги, колхозчининг саломатлиги учун керак бўлгани учун-ку, ахир! Сабр қилиш керак, дала, трактор қочиб кетмайди.

— Биласизми, ўша раис ким эди?

— Ким эди?

— Ўзимнинг ўша Аҳмаджоним, механик эрим. Ҳа, у энди колхоз раҳбари, раисимиз эди.

— Яшанг-э. Раиснинг хотини бўлиб туриб...

— Ҳангомаларнинг бари эрим раис бўлгандан кейин бошланди-да. Аввало, у хўжалик раҳбари, сўнг менинг тўрт боламнинг отаси. Раис колхоздаги ягона аёл механизаторнинг талабларини тинглаши керак — бу бир. Лекин ўша аёл раиснинг ўз хотини, тўрт боласининг онаси, уй бекаси. Раис бечоранинг боши қотди. Уйда ўтир деёлмайди. Механик пайтида, тўй олдидан қасамёд қилган. Лекин, лекин... раис, дегани темир одам дегани эмас-ку. У ҳам одам. Унинг ҳам меҳмони, борди-келдиси бор, уйида ширин таоми, ойдай бекаси бўлишини истайди. Лекин хотини механизатор, бунинг устига у эрига шарт қўйган. Айтсам тилим, айтмасам дилим куяди баъзи гапларни. Кўпинча биз эшикнинг устига каттакон қулфни осиб қўйиб, далага кетардик. Уйимизга келган меҳмон-измонларнинг баъзилари гап-сўз ҳам тарқатишибди.

— Раиснинг хотини ношукур экан. Уйида ўтирса бўлмайдими? Шуҳратпарастлик ҳам эви билан-да!

— Раис лапашанг экан, хотинига сўзи ўтмаса, нима қилади раисман деб.

Раиснинг ношукур хотини шу пайтда далада «зангори кема»сини гуруллатиб пахта тераётган бўларди. Рост-да, тарози босмайдиган бундай майда-чуйда иcқирт гапларни асли молнинг туёғи тепкиласин. Бу хилда гаплар қаёқда-ю, тонна-тонна пахтани уйиб қўйиб, пешонадаги терни сидирган қаёқда. Назирахон қизлариниям ёнига олди. Мактабдан, дарсдан сўнг тўғри менинг ёнимга, далага боринглар, деб тайинлади уларга. Мана ҳозир қизлариям машина рулини бинойидек бошқарадиган бўлиб қолди. Бу айтишга осон. Назирахон уйга келиб уй бекаси бўлар, далага чиқиб механизаторлигини қиларди. Кичкиналарини тишида тишлаб, етаклаб боғча, яслиларга олиб борарди. Пешин пайтида ҳамма аёллардай мириқиб чой ичишга вақти бўлмас, яслига — бола эмизишга чопарди. Уни ҳеч ким мажбур қилгани йўқ. Ўзи ўзини мажбур қиларди. Ана шундай, қўш бешикни тебратиб яшади Назирахон. Бири — фарзанди бешиги, иккинчиси — далалар бешиги. Назирахоннинг 4 қизи, бир ўғли пахта қўшиғини тинглаб катта бўлишди. Бу қўшиқни унга онаси куйларди ҳар сафар, ҳар тонг, ҳар оқшом...

— Назирахон, ҳаётингиздаги энг ҳаяжонли дамлардан гапириб берсангиз. Ҳарқалай, бундай дақиқалар сизнинг ҳаётингизда жуда кўп бўлишига ишонгим келади.

— Культивация, чопиқ чоғлари эди, шекилли, ҳа, чопиқдан сўнг чарчаб уйга қайтдим. Кеч бўлиб қолганди. Болалар аллақачон ухлашибди. Раис эрим ошхонада тухум қовуряпти. Уй тўла меҳмон ўтиришибди. Раҳмим келиб кетди. Ўзимни айбдордай санадим, албатта. Фартукни тақдиму, кўзимга жиққа ёш тўлди...

Раис менга ҳеч сўз демади. Унинг қарашидан «Жонингизга тегмадими?» — деган маънони уқиб олиш қийин эмас эди. Уқиб турибман мен ҳам, лекин... лекин ўзимни енгилган ҳисоблагим келмайди. Енгилмайман ҳам.

БИР куни тушлик пайти эди, далада тушлик қилардим. Дастурхонда нон, қатиқ... Уч киши келди, танимадим. Дастурхондаги нону қатиққа разм солишди. Улар ҳатто мен билан тушлик қилишди. Кечгача дала айланиб юришди. Меҳмонлардир, дедиму ишим бўлмади. Кейин билсам, улар «раиснинг хотини» 350 тонна пахта терганига ишонмай, ўз кўзи билан кўргани, текширгани областдан келган комиссия аъзолари экан. Ўшанда қандай қилиб райкомга бориб қолганимни ўзим ҳам билмайман. Райком секретарининг хонасида турибману дағ-дағ титрайман. Бу қандай ғаламислар, ахир, мен, ахир мен... дедиму йиғлаб юбордим.

Бизлар ернинг шўрини ювяпмиз. Ҳатто етти қават ер қаъридаги шўрларни ювяпмиз. Лекин... одамлар юрагидаги ҳасад, гумон деган шўр балосини ювolmаяпмиз. Ҳа, райком секретарига шундай дедим.

— Айтинг-чи, ҳеч қўшиқ айтганмисиз?

— Хоразмда қўшиқ билмасликнинг ўзи гуноҳ. Ёшулли рақс тушишни билиши керак, қизлар куйлашни. Бизда тўй-томошалар кўпинча қиш фаслида ўтади. Марзаларга сув тараб қўйиб, тўйга кетамиз. Чилдирманинг чертмагига йўрғалаб, қўшиқ айтиб туриб, бирдан далани эслаб қоламиз. Марзалардаги сувдан хабар олиб, яна тўйга қайтамиз. Тонггача қўшиқ биз билан-да, ўргилай.

— Айтмаган қўшиқларингиз ҳам борми?

— Ховва, бор. Булар менинг орзуларим.

Қизим — Ҳалима, Маъруфа, Матлуба, Муяссархонлар ҳам машинада пахта теришса, оилавий экипаж тузсак, дейман. Дилшод ўғлим ҳали ёш, 3-синфда. 5 та аёл — она-болалар гулдурос солиб, далаларни ларзага солиб, қўшиқ айтиб пахта терсак. Ана шу кунлар тезроқ кела қолсайди.

— Орзу яхши нарса. Лекин Назирахон... Айбга буюрмайсиз-да, бир нарсани сўрамоқчиман. Машина рули аёлларга, қизларга оғирлик қилмайдими? Ҳарқалай, анча бардош талаб иш бу.

— Қайдам, мен... пахта гулига бир марта хумор бўлиб қараганимда бор ғуборимни олади у гул. Қизларимни эса мен туққанман. Уларнинг бошқача бўлишига ишонгим келмайди. Бошқа аёлларга келсак, бу тагин ўша касбга бўлган меҳрга боғлиқ.

— Яна ўша муаммога қайтдик. Нима учун аёллар механизациядан узоқлашиб боряптилар? Энг асосий сабаб нимада деб ўйлайсиз?

— Бунинг учун бирор нарсани сабаб қилиб кўрсатишам ғалати туюлади. Агар аёл даласини севса, ўйлайманки, ҳеч нима ғов бўлолмайди. Мен бир йили операция бўлдим. Далага чиқолмадим. Ўша далага чиқолмаган дамларимни мен энг оғир, кўнгилсиз дамларим деб биламан. Гўё мен қанотсиз, тоза ҳавосиз яшадим. Эзилдим роса. Айтайлик, дарё оқяпти...

— Дарё деганда Сиз қайси дарёни ўйлайсиз кўпроқ?

— Дарё тўлиб-тошиб, ҳайқириб, қирғоқларини емириб оқяпти. Демак, дарёйи Жайҳун оқяпти. Шу дарё бўйларида катта бўлдик. Дарёнинг қўшиқларини тинглаб сочларимизни тароқладик. Дарё тўлқинларига термулиб орзуландик, эгатларга сиғмай пахта тердик. Шу дарё ҳар қандай хору-хасни оқизади, соҳилларни бузади, керак бўлса тошқинларга айланади у баҳор кезлари. Лекин дарёлигича оқишда давом этади. Асрлар давомида шу. Менам ўз касбимни шунга ўхшатаман. Оқизолмасанг, оқолмасанг — сен кўлмакка айланиб қоласан.

Жуда ғалати гап бу!

— Назирахон, Сизга ҳавасим келади. Сиз менга ёқиб қолдингиз. Айтинг-чи, ота-боболарингиз орасида шоир ёки бахши бўлмаганми?

— Мурод бахшининг достонларини ёд билардилар отам. Бизнинг уйда меҳмон ўша бахшининг достонларисиз тарқалмаган. Ўзим ҳам бахшининг мафтуниман. Гўрўғли ва Бозиргонини ёдлаганман. Ҳозирам оз-моз биламан.

— Энг кўп пахта терган кунингизни эслайсизми?

— Ҳар йили ҳар хил. Бу йил 15—16 сентябрь кунларини яхши эслаб қолганман. МТЗ-3 машинамда 20 тонна тўкканимдан сўнг, кечқурун Бозиргони ҳақидаги пластинкани қўйиб эшитдим. Ўша тунлар ой тўлишган тунлар эди.

Назирахон, ой ҳамроҳингиз, қўшиқ эса қанотингиз бўлсин. Биз эса Сизни яна келиб кўриш муҳаббати билан Хоразм вилоятига орзуда яшайлик.

Эътибор ОХУНОВА,
Хоразм области.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ҚАРДОШЛИК ТИЛИ

Бугунги кунда рус тили кўпмиллатли мамлакатимиздаги барча халқларнинг севимли иккинчи она тилига айланди. Зеро, Улуғ Ленин тили ҳар бир кишининг меҳнат ва ижодий фаолиятида, маънавий дунёсининг бойишида катта роль ўйнамоқда.

«ҚАШҚАДАРЁ ҲАҚИҚАТИ» ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАСИ ўзининг кейинги сонларидан бирини кундалик ҳаётий эҳтиёжга айланган ана шу рус тилини ўрганишга бағишлади. Ҳамид Олимжон номидаги Қарши давлат педагогика институтининг ректори, фалсафа фанлари доктори М. Болтаевнинг «Гўзал ва қудратли», Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, ишчи Х. Худойназаровнинг «Иқбол калити», кекса педагог, Улуғ Ватан уруши ветерани Суннатилла Кенжаевнинг «Зиёбахш тил», Китоб районидаги Навоий номли совхоз пахтачилик бригадаси бошлиғи, КПСС XXVI съезди делегати Гулсора Бобомуродованинг «Камолот воситаси», Қарши районидаги «Юлдузча» болалар боғчаси методисти Эльмира Холмирзаеванинг «Асосий вазифамиз», «Каршистрой» территориал бошқармаси партия комитетининг секретари С. Усмоновнинг «Давр талаби» сарлавҳали мақолалари ва бошқа материаллар қардошлик ва ҳамкорлик тили — рус тилини ўрганиш ва ўқитиш билан боғлиқ масалаларга бағишланган.

ҚЎЛ МЕҲНАТИ ЎРНИГА

Тошкент областидаги «Паркент» совхоз-завод токзорларида ток очиш учун машина-механизмлардан фойдаланилмоқда. Бу йил хўжаликда бу ишлар тўла-тўкис механизациялаштирилди. Совхоз-завод деҳқонлари ток очадиган махсус пневматик машиналардан кенг фойдаланмоқдалар.

Совхоз механизаторлари пневматик машинлар ёрдами билан бутун майдондаги токларни ўн иш кунида очишга қарор қилдилар. (ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

ВЕНАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ВЕНА, (ТАСС). Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги Вена музокараларининг 31 мартдаги якунловчи ялпи мажлисида СССР делегациясининг раҳбари В. В. Михайлов сўзга чиқди. Матбуот конференциясида хабар қилинишича, у музокараларнинг тугай деб турган даврасида социалистик мамлакатларнинг Вена музокараларида вужудга келган мушкулликдан қутулишнинг реал имкониятини очиб берадиган ва яқин вақт ичида Марказий Европадаги ҳарбий қарама-қарши туриш даражасини пасайтиришга амалий равишда негиз соладиган янги муҳим ташаббуслари белгиси остида ўтганлигини айтди.

Бу таклифлар оддий ва амалий таклифлардир, деб уқтирди совет делегати. Бу таклифлар бир битимга келишга халақит бераётган қийинчиликлардан кўпларини бартараф этиш имконини беради. Бу таклифлар келишиб олиниши лозим бўлган масалалар миқдорини камайтириб, кўзланган мақсадга эришишнинг тўғри йўлини кўрсатади.

Ўзаро намуна кўрсатиш асосида Совет Иттифоқи билан Американинг қуролли кучлари ва қурол-яроғларининг бир қисмини дастлабки қисқартириш тўғрисидаги масаланинг ҳал этилишини бирмунча зарур ҳамжиҳатлик борлигининг бир нишонаси дебгина ҳисобламоқ керак. Музокарада бевосита қатнашувчи ҳамма мамлакатлар қуролли кучлари ва қурол-яроғлари даражаларини ўзаро сиёсий мажбуриятлар шаклида шундан кейин кўпайтирмасликни ҳам рўёбга чиқариш унчалик қийин иш бўлмаган бўлур эди, бу мажбуриятлар музокаралар тугагунча амал қилган бўлур эди.

Бу таклифларнинг амалга оширилиши музокара қатнашчилари ўртасида ишончни мустаҳкамлаш учун шарт-шароит яратган бўлур эди. Ғарб ишонч тўғрисидаги сўзлардан қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш борасидаги конкрет ишларга ўтадиган пайти аллақачон келган.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг янги ташаббуслари негизида Венада силжишга эришиш масъулиятли ва ҳал қилувчи даврни бошидан кечираётган Европада яхшилик сари бурилишга кўмаклашган бўлур эди. Аслида масала мана шундай тарзда турибди: ё НАТОнинг муайян доиралари Европани жуда оғир оқибатларга олиб борадиган ядровий ва оддий қуролланишнинг янги, янада хатарли пойгасини бошлаш йўлига дучор этадилар, ё бўлмаса, воқеаларнинг ривожини сиёсий ва ҳарбий кескинликни юмшатиш йўлига буриб юборишга муваффақ бўлинади.

Совет вакили музокараларнинг ғарблик қатнашчиларини Венадаги ишларнинг аҳволига янги назар билан қарашга ва социалистик мамлакатлар таклифларининг моҳияти хусусида амалий жавоб беришга чақирди.

Музокараларда шу йилнинг май ойи ўрталаригача танаффус эълон қилинди.

Эртага Венгрия Халқ Республикаси меҳнаткашлари мамлакатнинг фашист босқинчилардан озод этилган кунни зўр шодиёналик билан байрам қиладилар. Венгрия меҳнаткашлари сўнгги йилларда халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришда ғоятда катта ютуқларни қўлга киритдилар. Айни вақтда улар мамлакатда етук социализм жамиятини барпо этиш учун астойдил курашмоқдалар. Суратда: Венгрия Халқ Республикасининг пойтахти Будапештда халоскор Совет жангчиларига ўрнатилган монумент тасвирланган.

МТК—ТАСС фотоси.

ИНСОНИЯТ НОРОЗИЛИК БИЛДИРМОҚДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

Халқларнинг тинчлик учун, қуролланиш пойгасига қарши ҳаракати шу кунларда жаҳон сиёсатининг жуда муҳим омили бўлиб қолди. Бу ҳаракат ўсиб бораётганлиги тасодифий ҳол эмас: АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари агрессивлиги кучаймоқда, ғарбнинг ҳукмрон доиралари қамчи босаётган қуролланиш пойгаси тобора жадаллашиб, халқаро кескинликнинг чигаллашувига олиб бормоқда, ялпи тинчликка ва халқлар хавфсизлигига жиддий таҳлика солмоқда. Американинг ҳозирги маъмурияти Варшава Шартномаси билан НАТО ўртасида вужудга келган кучларнинг тахминий мувозанатини қандай қилиб бўлмасин бузишга интилмоқда.

Кейинги вақтларда Вашингтонда ҳарбий тайёргарликларга, ҳарбий программаларга, янги турдаги қурол-яроғларни яратишга бағишланган нутқлар кетма-кет ўпқондек отилиб чиқмоқда. Президент Рейганнинг АҚШ ҳарбий сиёсати масалалари хусусида 23 март куни телевидение орқали берган узундан-узоқ баёноти бунинг исботидир. Бу нутқнинг бутун моҳияти Америка зўр бериб қуролланиши керак, дунёдаги устун ҳарбий давлат бўлиб қолиши лозим, деган гаплардан иборат. Президент ўзининг гегемончилик даъволарини асослашга уриниб, Совет Иттифоқининг сиёсатини шу қадар андишасизларча сохталаштириб кўрсатадики, шу қадар нопок усулларни ишга соладики, буларни тинглаган киши, хўш, у бошқа давлатлар билан иш юритиш стандартларини қандай тасаввур этмоқда? — деган савол бериши табиий.

Океан нариёғида Американинг ядро хавфи қаршисида Совет Иттифоқини қуролсизлантириб қўйишни назарда тутувчи қандайдир «янги мудофаа концепцияси» ҳам ихтиро қилиняпти. Бу концепциянинг рўёбга чиқарилиши ҳақиқатда стратегик қуролларнинг — ҳам ҳужум, ҳам мудофаа қуролларининг ҳамма турлари билан қуролланиш пойгасини тўхтовсиз авж олдириш учун ҳамма эшикларни очиб қўйган бўлур эди. Вашингтон «мудофаа концепциясининг» ҳақиқий маъноси, унинг замиридаги мақсад мана шундан иборат.

«АҚШнинг ҳозирги маъмурияти ҳамон ҳаддан ташқари хатарли йўлдан бормоқда, деди ўртоқ Ю. В. Андропов «Правда» мухбирининг саволларига қайтарган жавобларида. — Уруш ва тинчлик масалаларига бу қадар енгилтаклик билан қараб бўлмайди. СССРдан ҳарбий устунликка эришиб олиш йўлидаги ҳамма уринишлар беҳудадир. Совет Иттифоқи ҳеч қачон бунга йўл қўймайди. У ҳеч қачон ҳар қандай хавф-хатар қаршисида қуролсиз қараб турмайди. Вашингтондагилар буни яхшилаб тушуниб олсинлар. У ердагилар ядро урушида ютиб чиқиш умидида бу урушни қандай қилиб яхшироқ қилиб бошлаш хусусида тобора янги-янги вариантлар ихтиро қилишни бас этадиган пайт келди. Бу иш билан шуғулланиш масъулиятсизликкина бўлиб қолмай, телбалик ҳамдир».

Ю. В. Андроповнинг жавоблари тинчликсевар халқаро жамоатчилик ва матбуотнинг диққат марказида турибди. «Москвадан тинчлик ва ақл-идрок овози янгради, — деб ёзади ГДРдаги «Нойес Дойчланд» газетаси. — Ю. В. Андропов Вашингтондан эшитилаётган ва халқаро муҳитни заҳарлаётган ҳарбий васвасани қоралади. Совет раҳбари ядро ҳалокати хавфини жиловлаш ва тинчликни таъминлаш учун нималар қилиш мумкин ва лозимлигини ишонарли тарзда аниқ-равшан кўрсатиб берди».

Кипрдаги «Харавги» газетаси «Ақл-идрок — ядро телбалигига қарши» деган сарлавҳа остида эълон қилган шарҳда жумладан бундай дейилади: Ю. В. Андропов ақл-идрок рамзи бўлиб майдонга чиқди ва бутун инсониятнинг ҳис-туйғуларини ифодалаб берди, Вашингтонни ҳалокатли сиёсатдан воз кечишга ва термо-ядро фалокатининг олдини олиш мақсадида Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилиш йўлига ўтишга чақирди.

АҚШнинг кўпгина сиёсий арбоблари Рейганнинг телевидение орқали сўзлаган нутқида эълон қилинган милитаристлик режаларини ҳаддан ташқари хатарли ва масъулиятсизларча тузилган режалар, деб баҳоламоқдалар. Демократ сенатор К. Левин президентни айблаб, у американликларни чўчитиш мақсадида СССР билан АҚШ ҳарбий потенциаллари нисбатининг «мутлақо номутаносиб манзараси»ни тасвирлашга уринди, деб айтди.

Рейганнинг Совет Иттифоқини «ёвузликлар макони» деб тасвирлаш йўлидаги уринишлари, деб таъкидлайди АҚШ давлат секретарининг собиқ ўринбосари Д. Ньюсом, қурол-яроғлар устидан контроллик қилиш соҳасида СССР билан самарали ва текширилиши лозим бўлган битимга эришиш соҳасидаги куч-ғайратларнинг муваффақиятига асло кўмак бермайди. Д. Ньюсом маъмуриятни Совет Иттифоқига нисбатан «ошкора душманлик» руҳидаги сафсаталардан воз кечишга ва СССР билан амалий асосдаги муносабатлар ўрнатишга киришишга чақиради.

Ҳозир янги уруш оловини ёқувчиларни тўхтатишдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқ. Бу вазифани бажаришда Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар алоҳида роль ўйнайдилар. Кескинликни юмшатиш жараёнини давом эттириш йўлидаги куч-ғайратлари туфайли улар социалистик ҳамдўстликни Ер юзидаги тинчликнинг суянган тоғи, деб билаётган холис ниятли барча кишиларнинг муносиб ҳурмати ва меҳр-муҳаббатига сазовор бўлдилар.

Ғарбий Европада тинчлик учун кураш тобора кучаймоқда. АҚШнинг ўзида СССР билан АҚШнинг ядро қуролларини кўпайтирмасликни талаб қилувчи ҳаракатлар кенгайиб бормоқда. Ядро ҳалокати хавфи барча мамлакатлардаги жуда кўп халқ оммасини шу ҳалокатга қарши курашга отлантирди. Урушга қарши ҳаракат мислсиз кенг қулоч ёйди. Барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқлар, бутун тараққийпарвар инсоният бу ҳаракатни доимо қўллаб-қувватламоқда.

В. МАТЯШ.
(ТАСС).

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ОММАВИЙ НАМОЙИШЛАР

ДАМАШҚ. Араб халқлари Исроил босиб олган ерларни қайтариб олишга, уларнинг ёвуз режаларини барбод этишга қатъий қарор қилган, дейилади Сурия Араб Республикаси халқ кенгаши (парламенти)нинг раиси Маҳмуд аз-Зуабининг босиб олинган араб территорияси аҳолисига қилган мурожаатида. У фаластин халқининг «Ўлка куни» нишонланиши муносабати билан депутатлар ҳузурида нутқ сўзлаб, араблар ўзининг қонуний миллий ҳуқуқлари амалга оширилишига эришиш учун бутун кучини сарфлайди, деб таъкидлади.

Шу мажлисда сўзга чиққан халқ кенгаши депутатлари босиб олинган территориядаги араб аҳолисининг янги-янги группалари Исроил террори ва қирғинига қарши курашга отланганлигини уқтириб ўтдилар.

Бу ерга келаётган хабарларга қараганда босиб олинган Жўлан тепалигининг Сурияга қарашли туб аҳолиси «Ўлка куни»да оммавий намойишлар ўтказди.

ХАТАРЛИ ИҒВОГАРЛИК

ТУНИС. Исроилнинг Ливандаги жиноий ҳаракатлари хатарли иғвогарлик бўлиб, Тель-Авивнинг янги агрессияси бошланишига хизмат қилади, деди Араб мамлакатлари иттифоқи бош секретари Ш. Клиби.

ТАП агентлиги тарқатган баёнотда Исроил Яқин Шарқда тинчликка яна таҳдид қилаётганлиги уқтириб ўтилади.

Араб мамлакатлари иттифоқи бош секретари жаҳон ҳамжамиятини Исроилни ўз қўшинларини Ливандан ва босиб олган бошқа араб территорияларидан олиб чиқиб кетишга мажбур этиш учун мумкин бўлган барча ишларни қилишга, фаластин араб халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзининг мустақил давлатини тузиш ҳуқуқи таъминланишига кўмаклашишга чақирди.

АВАНТЮРИСТИК РЕЖАЛАР ҚОРАЛАНДИ

БОНН. Вашингтоннинг космик фазони милитарлаштириш мақсадида тузган авантюристик режаларини «Олимлар тинчлик ва қуролсизланиш учун курашда» ташкилотига кирган Ғарбий Германия физик олимлари группаси қаттиқ қоралаб чиқди. Улар Оқ уйнинг янги лазер қуролини космик фазога олиб чиқиш нияти қуролланиш пойгасини янада кучайтиришга сабаб бўлишини, ҳарбий харажатларни мислсиз даражада кўпайтиришга олиб келишини таъкидлаб ўтдилар.

Жаҳон олимларининг намояндалари ГФР ҳукуматига мурожаат қилиб, уни лазер нурланишидан фойдаланган ҳолда қуролнинг янги турларини ишлаб чиқариш режаларидан воз кечишга чақирди. Авиация ва космик фазо илмий-тадқиқот институтида шундай қуролларнинг янги турлари яратилмоқда. Олимлар шу муассасанинг қурол-яроғлар энг янги турларини ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган Америка компаниялари билан мустаҳкам алоқаси хатарли эканлигини уқтириб ўтдилар.

Олимлар Америка ҳарбийлари лазер қуролидан космосдагина эмас, балки шунингдек оддий жанг майдонида ҳам фойдаланишни мўлжаллаётганликлари муносабати билан ташвиш изҳор этдилар.

АҲОЛИНИНГ ФАҚАТ 20 ПРОЦЕНТИ ҚАТНАШГАН РЕФЕРЕНДУМ

МАПУТУ. Кейптаундан олинган хабарларга қараганда бош министр П. Бота парламентда сўзга чиқиб, яқин орада референдум ўтказиш ниятида эканлигини эълон қилди. П. Бота шу референдум давомида «Жанубий Африка халқи конституцияга ўзгаришлар киритишни» маъқуллаши ёки маъқулламаслигини билмоқчи бўлади. Бу ўзгаришларнинг моҳияти шундаки, ҳиндлар ва қора танлиларнинг оз қисми мамлакатнинг маҳаллий ҳокимият органларида ва парламентда ўз вакилларига эга бўлади.

Референдумда Жанубий Африка Республикаси аҳолисининг 20 процентдан оз қисмини ташкил этган оқ танлиларнинг вакилларигина қатнашадилар. Чунки, фақат шу кишиларгина овоз бериш ҳуқуқига эгадир. Ҳолбуки, апартеид давлати сиёсий системасига «ўзгаришлар» киритиш тўғрисидаги таклиф, аввало, қора танлиларга ва референдумда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган осиёлик шахсларгагина алоқадордир.

НИКАРАГУА ХАЛҚ КУРАШИ БИЛАН БИРДАМЛИК

ЛА-ПАС. Боливия сиёсий ва жамоат ташкилотлари Никарагуа халқининг ўз ватани озодлиги ва мустақиллиги йўлида олиб бораётган мардонавор кураши билан қардошларча бирдам эканликларини билдирдилар.

АҚШнинг қуролли интервенцияси, иқтисодий ва сиёсий ҳийла-найранги албатта барбод бўлади, деб уқтириб ўтилади инсон ҳуқуқини ҳимоя қилиш Боливия доимий ассамблеясининг Никарагуа Миллий уйғониш ҳукуматига йўллаган мактубида. Эркин ҳаёт ҳуқуқи учун қаттиқ туриб курашаётган мард никарагуа халқининг иродасини америкалик агрессорлар, уларнинг қўғирчоқ режимлари ва сомосачи бандитлар ҳеч қачон бука олмайдилар.

АХБОРОТ

ШАҲРИСАБЗ

ЖОНБОЗЛИК КЎРСАТИБ

Шаҳарда баҳорги кўчат ўтқазиш ишлари қизғин бормоқда. Шу кунгача боғлар, кўча ва ҳиёбонларга 90 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу ишда, айниқса, «Ҳужум» бадиий буюмлар фабрикаси, консерва заводи, автобус-таксомотор парки ишчи-хизматчилари, медицина ходимлари, мактабларнинг ўқувчилари алоҳида жонбозлик кўрсатишаётир.

Бу йилги кўчат ўтқазиш ойлиги давомида шаҳарда 200 минг туп кўчат экиш мўлжалланган.

САВДО ЯРМАРКАСИ

Шаҳар кун сайин гуллаб бормоқда. Кўплаб маданий-маиший объектлар барпо этилаётир. Кейинги йилларда қурилган ҳаммом, «Интурист» меҳмонхонаси, дорихона, магазин ва умумий овқатланиш корхонаси бинолари шулар жумласидандир.

Шу кунларда шаҳарнинг Ленин кўчасида савдо ярмаркаси биноси қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Шаҳрисабз ремонт-қурилиш бошқармаси бинокорлари савдо ярмаркасини шарқ архитектураси асосида қурмоқдалар.

Қурувчилар бу йил ярмарканинг биринчи навбатини, келгуси йили эса иккинчи навбатини фойдаланишга топширишга аҳд қилишган. Бунинг учун 2 миллион сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади.

МИТТИ ЦЕХ

«Ҳужум» бадиий буюмлар фабрикасида чиқинди хом ашёни қайта ишлайдиган цех иш бошлади. Цехда бор-йўғи тўрт киши ишлайди. Улар чиқинди материаллардан спорт кийим-кечаклари, ёстиқ жилди, дастурхон каби буюмлар тайёрламоқдалар.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

САНЪАТ ОЛАМИДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси Ҳамид Ғуломнинг «Мангулик» романи яратилиши ўзбек совет адабиётида воқеа бўлди. Туркистонда маданий инқилобнинг амалга оширилиши воқеалари ҳақида ҳикоя қилувчи бу асар қисқа фурсатда кенг ўқувчилар оммасини мафтун этди. Роман рус тилига таржима қилиниб, Бутуниттифоқ китобхонларининг ҳам меҳрини қозонди. Асар муаллифи СССР Давлат мукофоти билан тақдирланди.

«Мангулик» кинематографчилар ва театр санъати арбобларининг эътиборини тортди. Роман асосида аввал фильм сценарийси, кейинроқ пьеса ёзилди. Кинокартина премьераси аллақачон бўлиб ўтди ва томошабинларга манзур бўлди. Куни кеча эса, «Мангулик» асосида ишланган икки пардали музикали драманинг премьераси зўр муваффақият билан ўтди.

Муқимий номидаги Ўзбек давлат музикали театрининг изланувчан коллективи томонидан саҳналаштирилган «Мангулик» спектаклига таниқли композитор, Ўзбекистон ССР халқ артисти Манас Левиев музика ёзган. Асарни театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Бахтиёр Ихтиёров саҳналаштирди. Музикали драмага Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Наби Халилов дирижёрлик қилмоқда. Саҳна безакларини рассом А. Жибоедов ишлаган.

Спектакль ижрочилари — асосан ёшлар. Масалан, Маъсуд ролини Абдушоир Салимов, Дилдор ролини Меҳри Ҳожиматова, Шерхўжа ролини эса, Рустам Маъдиевлар ижро этмоқдалар.

Ўз мухлисларини янги оригинал асар билан мамнун этган театр айни кунларда таниқли ёзувчи Сарвар Азимовнинг «Юлдузлар жамоли» пьесаси устида иш олиб бормоқда.

У. МУҲСИМОВА.

Суратда: театрнинг бош режиссёри Бахтиёр Ихтиёров спектаклда асосий ролларни ижро этувчи артистлар билан суҳбатлашмоқда. А. Тўраев фотоси.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ЖАННИ МОРАНДИ ТИЛАГИ

Тошкентда, В. И. Ленин номидаги СССР Халқлари дўстлиги саройида машҳур итальян қўшиқчиси Жанни Морандининг концертлари давом этмоқда. Штатсиз мухбиримиз З. ШАҲОБИДДИНОВ меҳмон санъаткор билан учрашиб, суҳбатлашди:

— Бутун ер юзига тинчлик ва дўстлик шаҳри деб довруғ таратган Тошкентга ташриф буюрганимдан, бу ердаги санъатсевар дўстларим даврасида концертлар бераётганимдан беҳад шодман, — деди Ж. Моранди, — Ўзбекистон, қолаверса, Тошкент деярли ҳар ойда дунёнинг турли бурчакларидан келадиган санъаткорларни кутиб олади. Демоқчиманки, бу ажойиб диёр меҳмонларни қандай кутиб олиш ва уларнинг ижрочилик маҳоратини намойиш қилишга шароит яратиб беришни яхши билади. Шу боисдан Тошкент сафарига масъулият билан тараддуд кўрдим.

Бу ерга олиб келган репертуарим энг яхши қўшиқларимдан ташкил топган. Италия Коммунистик партиясига аъзоман. Коммунистик ғояларни тарғиб этувчи қўшиқларни иложи борича кўпроқ ижро этишга ҳаракат қиляпман.

Тошкентликларга энг эзгу тилакларимни изҳор этаман. Икки минг йиллигини нишонлаш арафасида турган қадимий ва ҳамиша навқирон, гўзал Тошкент Шарқ машъали бўлиб порлайверсин!

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ

Шаҳрисабздаги корхона ва ташкилотларнинг бирлашган ёрдамчи хўжалигида етиштирилган бодринг ва бошқа неъматлар харидорларга пешма-пеш сотилмоқда. Шунингдек, хўжалик парнигида цитрус ўсимликлари ҳам ўстирилаётир. Чорва фермаси коллективи эса бу йил аҳоли жон бошига камида 30 килограммдан гўшт етиштиришни мўлжалламоқда.

БАХТЛИ НОМЕРЛАР

2 апрель куни бўлиб ўтган «Спортлото» 14-тиражи натижалари:

«49 ДАН 6»: 4, 19, 20, 22, 25, 46.

«36 ДАН 5»: 2, 11, 21, 30, 31.

[ТАСС].

ЖАРИМА ЖАЗАВАСИ

ЁКИ ЮК ВАГОНЛАРИ УМРИНИНГ БЕКОРГА УТИШИГА САБАБЧИ БЎЛАЁТГАН МАСЪУЛИЯТСИЗ ШАХСЛАР ҲАҚИДА

ФЕЛЬЕТОН

Йигитнинг сўзи ерда қолгунча шайтоннинг бўйини узилсин экан. Маҳмудов ҳам шу пайтгача ҳаммани оғзига қаратиб юрарди, бу гал номери ўтмади. Устига устак, «Сизга эррайимлик ярашмасакан, Орифжон Юсупович, шу боришда этагингизни йиғиштириб олмасангиз, халта кўчага кириб қолишингиз ҳеч гапмас», — деб айил ботадиган гап ҳам қилишди. Ё тавба, Орифжон Маҳмудов эррайимлик қилиб нима қилибди? Ўша 23131 сўмлик жаримани нимкоса қилиб гапиришяптими ўзи? Агар шуни назарда тутишаётган бўлса, не-не кашандаларнинг жонини киргизиб келган корхонага бу пул сачратқидек бир нарса-ку!..

Маҳмудов ўз ёғига ўзи қоврилиб ўтирган эди, таъминот бўлимининг бошлиғи А. Самойлов оловга яна мой пуркади:

— Тошкент транспорт прокуратураси ишингизни судга оширибди, — деди у дабдурустдан.

Бу гапни эшитиб, Маҳмудовнинг ҳар мўйи найзага айланди. Ўтирган жойида Самойловга ёвқараш қилса ҳам, унга сир бой бериб қўймаслик учун аста сўради:

— Нимагайкин, билмадингми?

— Вагонларни вақтида бўшатиб бермаганимиз учунга ўхшайди.

— Ахир, 5373 сўм жарима тўлагандик-ку? Яна бизда нима ҳаққи қолибди темирйўлчиларнинг? — Маҳмудовнинг зардаси қайнади.

— Мен қаердан билай? — А. Самойлов елка қисди. — Салор станциясидагиларнинг гапига қараганда, темир йўлдан ҳали қарзимиз кўпмиш. 302 та вагоннинг ҳар биттасини бўшатиб олишга 2,2 соат вақт кетарди, сизлар эса 25,2 соат сарфлаб ўтирибсизлар. Шунинг учун сизларга 23131 сўм жарима ёзилган, дейишаётганди...

— Директоримиз битта сўзли одам, тийин-тийинигача қўймай ҳаммасини тўлайди, демадингми? — Орифжон Маҳмудов бўлим бошлиғининг бўшлигидан тутақиб деди. — Жаримадан қочадиган одам йўқ, қанча бўлсаям тўлайман, тамаки фабрикамизнинг бели бақувват.

— Прокуратурадагиларнинг айтишига қараганда, бу галгиси сал бошқачароқ жаримамиш, — Самойлов одатича директорнинг кўнглини оғритиб қўймаслик учун гапни андавалаб гапиришга ҳаракат қилди.

— Ялпизламай тўғрисини айт, — Маҳмудов кўзларини ўқдек қадаб Самойловга тикилди. — Қанақа жарима? Унинг нимаси бошқачароқ экан?

— 302 вагон ҳеч қандай сабабсиз нормадан ташқари 8309 соат ушлаб қолингани сабабли сизнинг бир ойлик маошингиз миқдорида, яъни 200 сўм пулини фабрикамиз фойдасига олиб беришни судда кўриб чиқишаркан, — Самойлов буёғи энди нима бўлса бўлди, деб тақдирга тан берган одамдай бўйнини сиқиб директорга мўлтираб қаради.

— Нима? Менинг бир ойлик маошимни-я? — Маҳмудовнинг тепа сочи тикка бўлиб кетди. — Мен фабрикага шунча ўтказиб қўйганимнинг эвазига кўрган яхшилигим шу бўлдими? Чучваранни хом санашибди, тўлайдиган аҳмоқ йўқ, — сўнг у Самойловга ёпишиб кетди. — Буларнинг ҳаммасига сен сабабчисан. Машиналардан фойдаланишни билмайсан, келган юкни қўлда ташитасан. Мана, кўрсатган кароматинг, бир ойлик маошимдан айрилиб ўтирибман...

Маҳмудов кечгача ўзига келолмай, дуч келган одамга чирсиллаб, тутун қайтариб юрди. Иш куни охирлай деганида ўртоқларига дардини айтмоқчи бўлиб телефонга ёпишди. Республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг техника-материаллар базасида директор бўлиб ишлайдиган Турсунбой Йўлдошев деган жўраси бўлгувчи эди, шунга қўнғироқ қилди.

— Ҳа, эшитаман? — нимадандир тутоқиб ўтирган бўлса керак, трубкадан Йўлдошевнинг жаҳл билан гапирган овози келди.

— Турсунбой, бу мен, Орифжонман, — Маҳмудов ҳам бўғилиб деди.

— Ҳозир, бир оз сабр қилиб тур, — сўнгра Йўлдошевнинг бошқа телефонда аллакимга қаттиқ-қаттиқ гапиргани эшитилди. — Номаъқул бузоқнинг гўштини ебди ўша жаримакашлар. Олса, ишхонамизнинг ҳисобидан олишаверсин, бизга осилиб нима қилишади? Юк менинг уйимга эмас, базамга келган. Шундай экан, ўз ҳисобимдан бир тийин ҳам тўламайман. Тақимлашаман дейишса, ўша судида ҳам тақимлашавераман.

Оббо, унинг ҳам дарди менинг дардимга ўхшаяптику, кўнглидан ўтказди жўрасининг гапини эшитиб ўтирган Маҳмудов, кейин телефондан аранг эшитилиб турган суҳбатга яна қулоқ солди. Ҳамсуҳбатининг маслаҳати Турсунбой Йўлдошевга маъқул тушди шекилли: Бўпти, шундай қиламиз, Вилли Сергеевичга ҳам тайинлаб қўй, яна бўш келиб ўтирмасин», — деди-да, гапни тамомлаб, Маҳмудовга деди: — Ана энди гапиравер, бир нарса демоқчимидинг?

— Мен сенга дардимни ёрай десам, ўзингнинг ҳам тутунинг чиқиб турган экан. — Маҳмудов пешонасини тириштириб, аламзадалик билан кулиб қўйди. — Менга ўхшаб сенинг ҳам патингни юлишмоқчига ўхшайдими?

— Э, қўявер ошна, — Турсунбой Йўлдошев узоқ уф тортди. — Бунақа нарсаларни энди кўряпмизми? Топган гапларини эшит, бир йилда 263 вагонни нормадан ортиқ 1192 соат ушлаб турибсизлар деб, 3380 сўм жарима ёзишганди. Майли, тўлайман, дедим. Энди бу ҳам етмагандек, базамизнинг фойдасига ўзимдан 180 сўм ундириб олишмоқчи. Мени жўн одамга ўхшатишяпти шекилли, овора бўлишади, бериб бўпман.

— Тўғри қиласан, менга ҳам 200 сўм жарима солишибди. Фабрикамиз ҳисобидан бўлса, тўлайман, бўлмаса, овора бўласизлар демоқчиман... Қизиқ, юк оладиган бошқа идорадагиларга ҳам шунақа муомала қилишаётганмикан, ёки...

— Сен билан бизники ҳали холва, оғайни. Ҳозиргина кабель маҳсулотлари базаси директорининг ўринбосари Ренат Денисов билан гаплашгандим. Унинг ҳам ҳасратидан чанг чиқяпти. Шумилов станцияси базага 15334 сўм, Ренатнинг шахсан ўзига эса 180 сўм жарима солибди. У ҳам жўраларига телефон қилган экан, 623-қурилиш-монтаж поездида бошлиқ ўринбосари бўлиб ишлайдиган Вилли Луговойдан 210 сўм, «Ташпромстрой»нинг УПТК бошлиғи ўринбосари Ғафур Алиевнинг ўзидан 220 сўм, ишхонасидан бўлса 1118 сўм ундириб оладиган бўлишибди, деган хабарни эшитибди. Ҳе ошна, бунақалар кўп. «Вторчермет»нинг Сергелидаги цехидан 6011 сўм санаб олишгани етмагандек, цех бошлиғи Евгений Игнатьевнинг зиммасига ҳам 175 сўм қўйишибди. «Узвторцветмет» бирлашмасининг Тошкентдаги алюмин қотишмалари заводи бош инженери Эргаш Ҳошимовга бир ойлик маошини бердирмай қўйишган эмиш. «Узглавстройдревпром»нинг қуёш нуридан муҳофаза қилиш ускуналари заводи директорининг ўринбосари Станислав Коношенко ҳам...

— Бўлди-бўлди, етар, — Орифжон Маҳмудовнинг сабри тугади. — Қўй, оғайни, ўқиганинг билан қўлингдаги рўйхатнинг охири кўринмайдиганга ўхшайди. Сен ўқияпсан-у, мен бўлсам чўнтагимдан чиқариб санаб берадиган 200 сўм пулимни ўйлаб, иссиғим чиқиб кетяпти. Яхшиси, тайинли маслаҳатингни бер, нима қилай?

— Нима қилардинг, ишхонангнинг жаримасига кўнглингни кенг тутиб, гал ўзингга келганида эшигингга тамба сол, вассалом. Тушундингми?

— Тушунмай ўлибманми. Аммо, иш судгача бориб етса, аҳвол чатоқлашади-да. Бухгалтерга айтиб, пулни қуртдай санаб олишади.

— Фабрикангда сен каттамисан ё бухгалтерингми? — Турсунбой Йўлдошев жўрасининг мижғовлигидан зардаси қайнаб кетди. — Қидирсанг, йўлини топасан. Ундан кейин, бунақа ишларнинг олдини олиб қўйилмаса, ҳа деганда «шунча вагоннинг умрини бекор ўтказганинг учун» деб, ойлигингдан чегириб қолаверишади. Биласанку, сен билан бизнинг ишхонамизга юк асосан вагонларда келади. Уларни эса вақтида бўшатиб беришнинг ўзи бўладими?!

— Тўғри айтасан, ошна, — Маҳмудов унинг гапини маъқуллади. — Темирйўлчилар мана шунисини пойлашади. Сенинг ўлиб-қутилиб юрганинг билан ишлари бўлмай, жарима ёзиб, нақдгина санаб олишнигина билишади.

... Ҳурматли газетхон, биз юқорида шу кунгача темир йўл станцияларида корхона ва ташкилотлар номига келган юкни вақтида бўшатиб олмай, талай-талай вагонлар умрининг бекор ўтишига сабабчи бўлаётган кишиларнинг қилмишидан бир шингилинигина эътиборингизга ҳавола этдик, холос. Тошкент тамаки фабрикаси директори Орифжон Маҳмудов билан республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг техника-материаллар базаси директори Турсунбой Йўлдошевларнинг ўрталарида ҳақиқатдан ҳам юқоридаги мазмунда дардлашиш бўлдими, йўқми, буниси бизга қоронғи. Аммо, уларнинг ўзлари раҳбарлик қилаётган корхона ва ташкилотларда молия интизомининг бузилишига, давлат маблағининг беўрин сарфланишига кенг йўл очиб қўйганлари аниқ. «Идорамнинг бели бақуввват, ҳар қанча жарима бўлса, тўлайвераман», — деб давлат ҳисобидан катта оғизлик қилаётган бундай шахсларнинг ўзбошимчалиги улар раҳбар бўлиб ишлаётган ташкилотларга жуда қимматга тушяпти. Аммо қизиғи шундаки, уларнинг ҳа деса кўкрак кериб, хотамтойлик қилиши, давлат пулини тўғри келган томонга беўрин сочиши ана шу шахсларга нисбатан қонун йўли билан бир марта жарима солингунча экан. Тошкент транспорт прокуратураси тегишли қонунни қўллаб, темир йўл станцияларида юкларни тушириб олишни пайсалга солаётган ҳамда вагонларнинг умрини бекорга ўтказаётган бир қатор корхона ва ташкилотлар масъул раҳбар ходимларининг бир ойлик маошини ўзлари ишлаётган идора ҳисобига ўтказишни сўраб судга мурожаат қилган заҳоти бу хотамтойларнинг попуги пасайиб, ўзларини қўярга жой тополмай қолишди.

Интизом — ҳамма учун баробар. Уни бузишга, давлат маблағининг талон-торож қилинишига йўл очиб беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Бундай кишилар сира кечиктирилмай тегишли жазоларни оладилар, албатта.

А. ХЎЖАХОНОВ,
Р. ТУРСУНОВ.

АПРЕЛЬ ОБ-ҲАВОСИ

Апрелда ўртача ойлик ҳарорат март ойига нисбатан 6—10 даража ортиқ келади. Биринчи ўн кунликда ҳароратнинг бироз пасайиб, кечалари 0—5 даража иссиқ бўлиши, айрим районларда қиров тушиб, 0—2 даражагача совуқ бўлиши кутилади.

Иккинчи декадада жанубдан келган иссиқ ҳаво оқими таъсирида ҳарорат кўтарилиб, кечаси 12—17, кундузи 25—30 даражагача иссиқ бўлади. Республиканинг жанубий районларида кечаси 14—19, кундузи 30—35, шимолий районларда кечаси 8—13, кундузи 23—25 даража иссиқ бўлади.

Учинчи ўн кунликда ҳароратнинг бироз пасайиши, кечаси 4—5, кундузи 13—18, шимолий районларда кечаси 1—6, кундузи 9—11 даража иссиқ бўлади.

Намгарчилик миқдори фақат жанубий районларда ва Фарғона водийсида нормага яқин бўлади. Биринчи ўнлик ва учинчи ўнликнинг айрим кунлари ёмғир ёғиши кутилади.

СПОРТ

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ:

ЁШ ПОЛВОНЛАР МАҲОРАТИ

Республика шаҳарларида спортнинг бир қанча турлари бўйича мактаб ўқувчилари Ўзбекистон XXVII Спартакиадасининг финал баҳслари бошланди. Урганч шаҳрида классик кураш бўйича беллашувлар ўтказилади. Бу ерда ниҳоясига етган эркин курашчилар мусобақасида, ҚҚАССР, областлар ва Тошкент шаҳар командаларидан жами 163 курашчи ўзаро беллашди. Мусобақалар полвонларнинг 12 вазни бўйича ўтказилди. Беллашувларга пухта ҳозирлик кўрган Тошкент шаҳар командаси курашчилари маҳорат кўрсатиб, биринчи ўринни эгаллашди. Хоразм ва Самарқанд командалари иккинчи ҳамда учинчи ўринларни олишди. Урганчлик Баҳром Сапоев билан тошкентлик Ринат Шайхуллинларнинг беллашувлари мухлисларда яхши таассурот қолдирди.

ЎРИНЛАР ВА СОВРИНЛАР

● АВТОПОЙГА. Жиззах областининг Наврўзбулоқ тепалигида ўтказилган Ўзбекистон чемпионатида «Волга» ва «Жигули» енгил машиналарида пойга ўтказилди. Команда ҳисобида Жиззах области пойгачилари биринчи ўринни олишди.

● КЎПКУРАШ. Ўзбекистон ДОСААФ Марказий Комитети кубоги учун спортнинг ҳарбий-амалий тури бўйича Андижонда ўтказилган мусобақа якунланди. ДОСААФчилар 4Х400 метрга югуриш, кросс ва мерганлик бўйича ўзаро баҳслашдилар. Фарғоналик спортчилар муваффақиятли куч синашиб, соврин соҳиби бўлишди.

● ШАШКА. Таллинда халқаро шашка бўйича ўтказилаётган мамлакат чемпионатида тошкентлик С. Давидов 9-тур ўйинларидан кейин очколарини 4 тага етказди.

● ДЗЮ-ДО. Москвада ўсмирлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида ўзбекистонлик И. Шапорин [62 кг] биринчи ўринни олди.

● ШАХМАТ. Тошкентда Азмиддин Хўжаев хотирасига бағишланган Бутуниттифоқ турнири ниҳоясига етди. Ярославллик Ю. Шабанов 10 очко билан ғолиб бўлди. Тошкентлик В. Логинов 9,5, Д. Қаюмов 9 тадан очко тўплашиб, фахрли иккинчи ва учинчи ўринларни эгалладилар.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

КАТТАР ЧЎКМАСИ

Миср территориясининг ғарбидаги саҳрода жойлашган каттакон Каттар чўкмаси бир вақтлар денгиз бўлган экан. Геологлар қидирув ишлари олиб борган чоғида бу ерда топилган нарсалар ана шундан далолат беради. «Каиро Тудэй» журналининг хабар беришича, денгизнинг ҳозирги қирғоғидан 330 километр чамаси масофада денгиз балиқлари, ҳайвонларнинг тошга айланган кўпдан-кўп склетлари топилган. Чўкма тубини қалинлиги бир метрга борадиган туз қалқони қоплаганлиги аниқланди.

Айрим олимлар бундан миллион йил аввал чўкма Урта денгизнинг бир қисми бўлган, деб фараз қилмоқдалар. Баъзи олимлар эса чўкма улкан геологик катаклизм натижасида вақтинча сувга тўлган ва денгиз билан доимий алоқаси бўлмаган, деб ҳисоблайдилар.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА ОМОНАТ КАССАЛАРГА ҚЎЙИНГ!

Ғазалкент шаҳрида 7 АПРЕЛДА Ўзбекистон ССР омонат кассаларидаги счётларда сақланаётган ютуқли омонатлар бўйича

81- ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда ҳар бир минг счётга 25 та ютуқ ўйналади. Ютуқлар ҳажми сўнгги ярим йил давомида сақланган омонатнинг ўртача суммаси — 25 процентдан 200 процентгача.

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИДА ҚАТНАШИНГ!

СССР Давлат меҳнат омонат кассаларининг Ўзбекистон республика Бош бошқармаси.

●

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

5 апрель соат 16.00 да институтнинг етакчи олимлари билан Тошкент шаҳри ўқувчиларининг

УЧРАШУВИНИ ЎТКАЗАДИ

Адрес: Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, Студентлар маданият саройи (7, 15, 16-трамвайлар, 10, 28, 34, 82, 87, 100-автобуслар, 8, 18-троллейбусларнинг «Студентлар шаҳарчаси» бекати).

●

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

8 апрель соат 15.00 да институтнинг ҳамма факультетларида

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Механика, геология-қидирув, кон-металлургия, энергетика инженерлик-физика, саноат электроникаси, бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ҳамда нефть ва газ факультети студентлар шаҳарчасида жойлашган;

Архитектура факультети Ўзбекистон кўчаси, 23-уй;

химия технологияси факультети Т. Шевченко кўчаси, 1-уй;

самолётсозлик факультети — У. Юсупов кўчаси, 107-уй;

инженерлик-қурилиш факультети — Ульянов кўчаси, 3-уй;

саноат ва граждан қурилиши факультети — Я. Колас кўчаси, 16-уй.

●

«ТУРИСТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТИ 1 АПРЕЛДА ТУГАТИЛДИ

Ҳамма даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида тугатиш комиссияси томонидан қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Аэропланная кўчаси, 60 «а» уй.

Ўзбекистон Театр жамияти коллективи Қўқон давлат музикали-драма театрининг директори, Ўзбекистон Театр жамиятининг аъзоси О. Салимовга отаси

Салимжон ҚОСИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси коллективи бошқарма кадрлар бўлимининг бошлиғи

Эргаш Алиевич АЛИХУЖАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Чашмалар. 10.05 — Будильник. 10.35 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.35 — Здоровье. 12.20 — Тонгги почта. 12.50 — «Пионерия» журнали. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Бугун — геологлар куни. 15.00 — Геологлар кунига бағишланган музикали программа. 16.00 — Саёҳатчилар клуби. 17.00 — Мультфильмлар. 17.30 — Раҳбарнинг ҳисоботи. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Цирк майдонида. 20.15 — Қизил бодрезак. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 22.55 — Ҳужжатли фильм. 23.15 — Футбол. СССР чемпионати. МАСК — «Торпедо» (Кутаиси). 24.00 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг. 9.20 — Магадан бадиий коллективларининг чиқиши. 9.45 — Агар мен севиб қолсам-чи. Бадиий фильм. 11.00 — Ҳужжатли фильм. 12.00 — Концерт. 12.30 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 13.25 — 9-студия. 14.25 — Сувга сакраш бўйича Европа кубоги. 15.00 — Ғолиблар. 16.30 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.00 — Сарсонлик саргардонликда. Бадиий фильм. 9-серия. 18.05 — Ҳужжатли фильм. 18.20 — Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Чукотка бошлиғи. Бадиий фильм. 23.35 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Музикали программа. 11.30 — Ҳужжатли кино экрани. 12.15 — Қувноқ стартлар. 13.15 — Иван ва Марья. Бадиий фильм. 14.40 — Реклама. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Фонарик. 19.00 — Бугун — геологлар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Баҳорнинг узун куни. Бадиий фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Эртанги кун жадвали. Бадиий фильм.

Қирғизистон телевидениесининг программаси

4 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Болалар учун фильм. 11.00 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист М. Рожков чалади. 11.25 — Ҳайвонот оламида. 12.25 — Янгиликлар. 15.20 — Беш йиллик ҳар биримизнинг ишимиз. 16.00 — Бил ва уддала. 16.45 — Концерт залида мактаб ўқувчилари. 17.30 — Ҳужжатли фильм. 18.00 — Сиз яратган боғ. 18.30 — Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат. 19.00 — Футбол шарҳи. 19.30 — Венгрия фашист босқинчиларидан озод этилган кунга. 21.30 — Время. 22.05 — РСФСР халқ артисти В. Васильева билан учрашув. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.40 — Матсалу қўриқхонаси.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Қизилқум хазинаси. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 10.05 — Рус тили. 11.05 — АБВГДейка. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.05 — Фан ва турмуш. 13.10 — Ўқитувчига музика сабоғи. 14.05 — География. 14.35 — К. Маркс бархаёт. 1-кўрсатув. (ГДР) 15.20 — Космик аср. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Мактаб ўқувчиларининг СССР геология министрининг ўринбосари В. А. Ярмолюк билан учрашуви. 19.30 — Ватаннинг қанотли қизи. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Н. Лесков. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол бўйича СССР чемпионати «Нистру» — «Спартак».

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Табиатшунослик. 11.50 — Сув, «Урал тундрасида». 12.30 — География. 18.05 — Мультфильмлар. 18.30 — Пионерлар мамлакатида. 19.00 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион новеллалар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Музика ҳақида суҳбат. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап? 22.20 — Аьлба Региа (Бадиий фильм).

ТОШКЕНТ-II. 18.00 — Она тили. 19.25 — Олий математика. 19.20 — Гуноҳкор авлиё. Ўзбек давлат «Ёш гвардия» драма театрининг спектакли. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Гуноҳкор авлиё. Ўзбек давлат «Ёш гвардия» драма театрининг спектакли. 21.30 — МТ II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 11.30 — Қашқадарё ва Сурхондарё область театрлари артистларининг концерти. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Геологлар, сизлар учун. 14.00 — Табаррук замин. 15.40 — Театр микрофон олдида. 17.25 — Эстрада концерти. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Геологларнинг талабларига биноан концерт. 19.25 — Ёшлик. 21.00 — Янги турмуш — янги урф-одатлар. 21.10 — Табассум. 22.30 — Концерт.

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. — 06167. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 76. 17